

Innsendte **resolusjons-** **forslag**

Innholdsfortegnelse

Arbeid og sosial	4
1. Et lengre arbeidsliv	4
2. Muligheter i eldrepolitikken	5
Energi og miljø	6
3. Et konkret taktskifte for kjernekraft	6
4. Rammeverket for kraft og nettet må oppdateres	7
Finans	9
5. Ung framtid	9
6. Muligheten til å leve det livet man vil	10
7. Mulighet til å leve livet man vil	12
8. Mulighet til å leve livet man vil	15
Helse og omsorg	17
9. Den gode kvinnehelsen skal skapes i Finnmark	17
10. En mer bærekraftig driftsmodell for sykehusene	18
11. Fellesskap fremfor utenforskap	18
12. Legg ned de regionale helseforetakene	19
13. Manglende sammenheng mellom politiske mål og helseforetakenes økonomi	20
Justis	21
14. Endring av foreldelsesregler ved mishandling i nære relasjoner	21
15. Forebyggende arbeid og tidlig innsats som motsats mot ungdomskriminalitet	22
16. Tøffere tak mot kriminelle nettverk i Norge	23
Kommunal og forvaltning	24
17. Det systemkritiske Høyre	24
18. Det viktigste først: Mer frihet og tryggere lokalsamfunn	28
19. Framtid i Vestland	31
20. Innvandring	34
21. Mer lokalt ansvar	35
22. Norges sikkerhetspolitiske førstelinje	37
23. Ny bolig- og omsorgsmodell i Norge	39
24. Resolusjon om å avvikle Innlandet fylkeskommune	40
Næring	41
25. Lokaldemokratiet må styre utviklingen i egen kommune	41

26. Norge trenger en ny helhetlig og bærekraftig strategi for datasentre	42
27. Trøndelag – Norges teknologihovedsete	43
Transport og kommunikasjon	45
28. Et moderne samferdselsløft for Nordland – trygghet, beredskap og tilstedeværelse (...) ..	45
29. Fullføring av E18 Vestkorridoren er avgjørende for beredskap, miljø og verdiskaping	46
30. Fylkesvegane må rustast opp!.....	47
31. Veier er avgjørende – nå er det Trøndelag sin tur!	48
Utdanning og forskning	49
32. Bedre vurdering av kunnskap og læring i videregående skole	49
33. Skolegudstjenester bidrar til vår felles kulturarv	50
Utenriks og forsvar.....	50
34. Et løft for beredskap og samfunnssikkerhet i en ny tid	50
35. Et sterkt nord for et trygt Norge	53
36. Forsvar og beredskap i nordområdene må styrkes	54
37. Gjeninnføring av sivil verneplikt for styrket beredskap og samfunnssikkerhet	55
38. Norges plass i Europa	56
Uttalelser.....	57
39. Aldri har det vært viktigere for Norge å bli fullverdig medlem av EU	57
40. Dialog framfor detaljstyring.....	57
41. Framtidens eldreomsorg krever handling nå	58
42. Fraværsgrensa skal gi mer læring – ikke stress og mer byråkrati	59
43. Ja til EU, er ja til vår sikkerhet.	60
44. Likeverdig hjertebehandling krever politisk handling	61
45. Norge må bli medlem i EU	61
46. Norges plass er i vesten.....	62
47. Prioriter 420-kV-linjen til Øst-Finnmark!	63
48. Sikkerhet og beredskap. Nordisk styrke i en urolig tid.	63

Arbeid og sosial

1. Et lengre arbeidsliv

Norge står overfor utfordringer med redusert deltakelse i arbeidslivet. Over 100 000 unge står utenfor utdanning, arbeid eller opplæring, og 685 000 personer i yrkesaktiv alder er utenfor arbeidslivet. Samtidig har vi Europas høyeste sykefravær og en demografisk utvikling som krever at flere står lengre i arbeid. I tillegg opplever befolkningen vår økende leviekostnader, høye skatter og vanskeligheter med å realisere boligdrømmen.

Høyre mener at alle skal ha mulighet til å lykkes gjennom egen innsats. Politikken må belønne arbeid, gjøre det enklere å komme i jobb, og sikre at flere får råd til å leve det livet de ønsker.

Høyre vil:

1. Flere unge i arbeid og et lengre arbeidsliv

- Redusere skatten for unge, blant annet gjennom økt frikortgrense og eget skattefradrag for alle i arbeid
- Som hovedregel prioritere delvis arbeid fremfor full uføretrygd.
- Se på hvordan man kan innføre en "egenandel" på for å redusere sykefraværet
- Innføre et arbeidsrettet pakkeforløp som sikrer en bedre overgang mellom helse og arbeid
- Innføre effektkrav til private og ideelle aktører som leverer helsetjenester for psykisk sykdom og sammensatte muskel- og skjelettlidelser
- Gjennomføre en aktivitetsreform som gir NAV et større ansvar for å følge opp uføre som vil og kan prøve seg i jobb
- Legge til rette for større mobilitet på arbeidsmarkedet blant seniorer, blant annet med å styrke muligheten til omskolering og påfyll av kompetanse
- Øke inntektsgrensen til lånekassen betydelig, slik at studenter kan jobbe mere, uten at stipendiet reduseres
- Gjennomgå arbeidsmiljøloven, alkoholloven og annet relevant regelverk for å fjerne hindre for unge som ønsker å jobbe

2. Flere jobbmuligheter

- Redusere arbeidsgiveravgiften for unge arbeidstakere det første året.
- Tettere samarbeid mellom skole, universitet og arbeidslivet.
- Åpne for økt bruk av deltidsstillinger, midlertidige ansettelser og innleie for å få flere unge inn i arbeidslivet.

3. Fra boligdrøm til virkelighet

- Gjennomgå lover, forskrifter og innsigelsesmuligheter for boligutbygging med mål om mer lokalt selvstyre og å gjøre det lettere å bygge boliger i by og bygd med færre krav, og

med mål om å dramatisk redusere antall innsigelsessaker mot lokale planer.

Eksempelvis rekkefølgekrav og krav til utforming av bolig

- Innføre statlige insentiver for raskere saksbehandling i kommunene.
- Fjerne dokumentavgiften.
- Øke tilskuddssatsen for studentboliger og gjøre det enklere å bygge flere.
- Liberaliser utlånsforskriften, blant annet ved å unnta studielån fra gjeldsberegning.
- Gjenreise BSU-ordningen med høyere sparebeløp og skattefradrag, samt innføre differensiert fradrag for de første 100 000 kronene.
- Innføre forenklet saksbehandling ved endringer på egen bolig og eiendom

Mål

- Et arbeidsliv som inkluderer flere unge og seniorer.
- Lavere skatter og priser for vanlige folk.
- Flere jobbmuligheter og et mer fleksibelt arbeidsliv.
- En boligpolitikk som gjør det mulig for flere å eie sitt eget hjem.

Troms Høyre

2. Muligheter i eldrepolitikken

Framskrivning av flere eldre i Norge viser en tydelig demografisk endring: Befolkningen blir stadig eldre, med en sterk vekst i antall personer over 70 og 80 år, og det forventes å passere flere eldre enn barn og unge i løpet av de neste ti årene. (2031 – over 65 år). Antallet personer 70+ forventes å øke betydelig, og vil utgjøre en stor andel av befolkningen innen 2050.

Konsekvenser

Endret alderssammensetning påvirker arbeidsstyrken og økonomien, samt økt press på helse- og omsorgstjenester, spesielt i kommuner med høy andel eldre.

Den demografiske endringen fører en kraftig økning i utgifter til folketrygd, helse og omsorg; noe som begrenser handlingsrommet i finanspolitikken fremover.

Utfordringer

Den mest grunnleggende utfordringen er den endrede balansen mellom de i arbeidsfør alder og pensjonister. Pensjonssystemet må derfor tilpasses, og seniorenas deltakelse i arbeidslivet må økes.

Økt behov for helsetjenester vil også bli en utfordring på grunn av flere eldre med kroniske sykdommer, nedsatt funksjonsevne og spesialisert omsorg. Derfor trengst en solid prioritering i kommunene. Det blir regionale forskjeller fordi det er flest yngre i de største byene og en sterk

trend med flere eldre i distriktene. Mange mindre kommuner har allerede flere eldre enn unge. Hver tredje distrikts-innbygger vil være over 70 år innen 2040. Dette krever lokale tilpasninger og innovative løsninger.

Flere muligheter i eldrepolitikken

Høyre krever proaktiv planlegging og bedre tiltak fra myndighetene- og samfunnets side. Vi bør slutte å snakke bare om eldreomsorg og fokusere sterkere på en helhetlig eldrepolitikk. Flere eldre er en del av løsningen og gir flere muligheter: De fleste eldre har god helse, høyt utdanningsnivå og ønsker å bidra i samfunnet. Høyre vil legge til rette for et samspill mellom forebyggende arbeid, frivillighet og lokalmiljø.

Høyre mener det er avgjørende for Norges fremtid å se gevinstene ved en aldrende befolkning samtidig som utfordringene håndteres.

Høyre vil:

- Et bærekraftig og forutsigbart pensjonssystem som stimulerer til å stå lenger i jobb for de som vil og kan.
- Bekjempelse av aldersdiskriminering.
- Utvide vaksinasjonsprogrammet for eldre over 65 år.
- Tilrettelegge for flere boliger og bofelleskap med fleksible støtteordninger i både offentlig og privat regi.
- Langsiktige rehabiliterings-avtaler med private virksomheter.
- Forsterke forskning på demente sykdommer og bedre oppfølging av personer med demens.
- Kvalitetsløft i hjemmetjenestene.
- Flere ansatte og nye rutiner i sykehjemmene.
- Forebygging av ensomhet og selvmord.

Senior Høyres Landsforbund

Energi og miljø

3. Et konkret taktskifte for kjernekraft

Den 8. april vil kjernekraftutvalget legge frem sin rapport. Denne NOUen vil ikke gi oss en anbefaling om Norge bør satse på kjernekraft eller ikke. Det er et kunnskapsgrunnlag som vil peke på hva som må til for at Norge skal bli en kjernekraktnasjon. Hvordan NOUen skal følges opp er et politisk spørsmål. 2026 vil bli et skjebneår med tanke på Norges energifremtid.

Kjernekraften er regulerbar, plasseffektiv, 100% utslippsfri og i særklasse energieffektiv. Som kilde til elektrisk energi er den uovertruffen med tanke på de forpliktelsene vi har med henblikk på Parisavtalen, naturavtalen og fremtidig behov for elektrisitet.

Av utfordringer er det i all hovedsak avfallshåndtering som må løses. Dette er vi allerede i gang med her i Norge. Internasjonalt regnes dette heller ikke som en utfordring. Det etableres løsninger i dag for dette, og nye løsninger er under utvikling.

Veien frem er heller ikke nødvendigvis så lang. Vi har en regulatorisk myndighet og vi har et lovverk som regulerer kjernekraftvirksomhet i Norge, men dette må oppdateres og tilpasses kommersiell kraftproduksjon.

Ikke minst har vi et internasjonalt anerkjent kompetansemiljø på institutt for energiteknikk. Vi har også bred prosess- og industrikompetanse. Det er tross alt denne kompetansen det er aller størst behov for.

Det er trist å se at diskusjonen om pris er det som styrer diskusjonene om kraftutbygging i Norge. Økt selvforsyningsgrad, dekarbonisering uten å bygge ned mer natur enn nødvendig er overordnede nasjonale strategiske spørsmål som må få en større plass i diskusjonen og også tillegges vekt.

Det vil være en politisk unnlåtelsessynd å redusere fremtidens elektriske energibehov til et spørsmål om LCOE-kostnader og krangling om hva som vil bli prisen på en vare som handles på tvers av landegrensene.

Høyre kan bedre. Når vi skal løse fremtidens utfordringer knyttet til klimagassutslipp, naturnedbygging og energibehov må vi bruke alle kortene vi har i stokken. Det inkluderer kjernekraft.

Det vil ta tid, men på kort sikt er noen få konkrete grep som kan gjøres for å vise en tydelig retning og starte marsjen.

Høyre vil:

- Utvide Norsk nukleær dekommisjonering sitt mandat til å også utrede løsninger for å håndtere fremtidig avfall fra kommersiell kjernekraftproduksjon.
- Ta initiativ til å konvertere NOUen fra kjernekraftutvalget til en stortingsmelding med sikte på å legge forholdene til rette for kjernekraftproduksjon i Norge.
- At Norge skal delta i EURATOM for å inkludere landet i det internasjonale kjernekriftsamarbeidet.
- Ta initiativ til et formelt samarbeid med internasjonale statlige selskaper som eksempelvis Vattenfall, Électricité de France (EDF) eller Ontario Power Generation (OPG) for å lære mer om hvordan Norge kan etablere kjernekraftproduksjon i fremtiden.

Østfold Høyre

4. Rammeverket for kraft og nettet må oppdateres

2026 er utpekt som Totalforsvarsåret i Norge for å styrke samspillet mellom sivile, militære, private og frivillige ressurser i møte med dagens sikkerhetsutfordringer. Formålet er å styrke Norges evne til å forebygge og håndtere kriser og krig, i en tid med økt usikkerhet og digital trussel.

Samtidig bygger og planlegger nå Statnett og regionale netteiere en storstilt opprusting av kraftnettet i Norge med utgangspunkt i Stortingsmelding nr 14 fra 2012. En melding som knapt nevner terror, sabotasjer og forsvarsevne, som ble skrevet før dronekrig ble en realitet, som ikke ser på vår totale forsvarsevne, ei heller imøteser ivaretagelse av naturmangfold og nedbygging og båndlegging av natur.

Meldingen vektlegger heller ikke hvor avhengige vi som samfunn er blitt av strøm døgnet rundt pga siste tiders digitalisering og elektrifisering. Personbilparken er snart elektrifisert og i Rogaland bygges nå Rogfast, verdens lengste undersjøiske tunnel, som vil være 100% avhengig av strøm for å være åpen og fungerende Europaveg.

Stortingsmeldingen sier at på grunn av kostnader, så skal luftspenn være hovedregelen. Unntak kan gjøres hvis luftspenn 1) kan skjemme kulturminner av stor nasjonal verdi 2) føre til konflikter med særlig sårbare naturverdier 3) føre til utilbørlig konflikt med eksisterende arealbruk eller 4) er relevant for å ivareta robusthet for forsyningssikkerhet ved ekstraordinære hendelser, men disse kommer sjelden til anvendelse.

Kraftnettet i hele landet må rustes opp. Slik utbygging skaper målkonflikter og strid mellom lokale hensyn til næringsutvikling, jordbruk, turisme, samt bo- og naturmiljø. Naturmangfoldshensyn blir belyst i utredninger, og ofte vil disse vise at reiseliv, matproduksjon, natur og kulturarv forringes, men dette tillegges ikke samme vekt som økonomi. Naturen har imidlertid en verdi i seg selv, som i sterkere grad bør hensyntas ved valg av kraftlinjeoverføringer.

Hvis en kommune krever at netteier skal benytte kabler i stedet for luftlinjer, så må kommunen dekke merkostnaden over sitt driftsbudsjett og betale kosten til netteier i løpet av byggeperioden, typisk tre til fire år. Dagens bestemmelser er slik at det i dag ikke er mulig for en kommune å være en deleier i en kabel selv om kommunen bekoster store deler av den. En eier som investerer i et anlegg kan skrive av kostnaden i regnskapet sitt over like lang tid som levetiden for investeringen. For kabler vil levetiden være svært lang, regnskapsteknisk 20-30 år, men i praksis kanskje helt opp til 75-100 år. Hvis en kommune kunne være deleier av kabler, så ville de årlige kostnadene over kommunebudsjettet blitt ti ganger mindre siden de avskrives over levetiden.

Norsk strøm og energi gir konkurransefordeler for næringslivet og datasentre er en voksende industri. En stor del av verdiskapingen i datasentre blir i dag beskattet til andre land enn Norge. En egen grunnrenteskatt eller datasenterskatt må innføres for at en del av disse verdiene skal tilfalle Norge som en kompensasjon for bruken av naturressursene og kraftinfrastrukturen vi tilbyr.

Kraftkrevende næringer, som datasentre, er storbrukere av elektrisitet for sin drift og krever utbygging av mer nettkapasitet. Denne næringen må bære sin andel av kostnadene ifbm nettkapasiteten må økes, slik at denne kostnaden ikke belastes befolkningen over nettleien.

Vi er nå i en spent situasjon sikkerhetsmessig, vi har lav forsvarsevne, lever i et kaldt klima uten alternative oppvarmingskilder og er et gjennomdigitalisert samfunn som er basert på tilgang til strøm døgnet rundt.

Regelverket og bestemmelsene er overmodne for en oppdatering.

Høyre vil:

- Bestemmelsene for hvordan vi bygger ut kraftlinjenettet i Norge må gjennomgåes på nytt av Stortinget i lys av den nye sikkerhetssituasjonen, ny militærteknologi og samfunnets økende sårbarhet og avhengighet av sikker tilgang på strøm og digitale tjenester.
- Det må avklares tydeligere og tidligere i nettutbyggingsprosjekter om unntaksvilkårene for valg av kabler er tilstede. Dette må sees i sammenheng med den totale nedbyggingen av natur i Norge og kulturlandskap av nasjonal interesse.
- Det bør åpnes opp for at kommuner kan bli deleiere av kabler, hvis en kommune vil dekke merkostnadene til kabler, når unntakene for luftspenn ikke er til stede.
- Naturmangfold må telle sterkere i vurderingene når det besluttes hvilke kraftoverføringslinjer linjenettet skal bygges ut med.
- Grunnrenterskatt burde innføres for datasentre slik at en del av verdiskaping tilfaller Norge pga nettinfrastrukturen og naturressursene vi tilbyr.
- Kraftkrevende næringer må øke sin forholdsmessige andel av kostnads-bidragene for økt nettkapasitet, slik at disse ikke belastes befolkningen over nettleien.

Andres Hatløy, Inger Lise Rettedal, Stavanger Høyre

Finans

5. Ung framtid

Mange unge opplever i dag at det er blitt vanskeligere å få økonomien til å gå opp. Prisstigning, høyere renter og økte boutgifter har redusert kjøpekraften, og flere møter høye terskler for å komme inn i arbeidslivet og boligmarkedet. For å sikre at unge får mulighet til å lykkes og bygge egen fremtid, må politikken gjøre det enklere å leve av egen inntekt, spare til bolig og ta ansvar for egen utvikling.

Arbeid og skatt

Unge må få beholde mer av det de tjener, og det må bli enklere å komme inn i arbeidslivet. Lavere skatt og bedre incentiver for unge gir større økonomisk handlingsrom og styrker grunnlaget for fremtidig velferd.

Høyre vil:

- Redusere skattetrykket for unge, blant annet ved å øke frikortgrensen og innføre et skattefradrag for unge i arbeid.
- Utrede redusert arbeidsgiveravgift for unge de første årene i arbeidslivet.
- Vurdere endringer i ulike lovverk for å inkludere flere unge i arbeidslivet gjennom tidligere start i lære, deltidsstillinger og midlertidige stillinger.

Studiestøtte og Lånekassen

Studiestøtten må styrkes og tilpasses dagens kostnadsnivå, og det må bli enklere å kombinere jobb, sparing og studier uten å miste støtte.

Kompetanse og erfaring fra utlandet er et viktig bidrag til næringslivet og en god erfaring for nye, unge arbeidstakere.

Høyre vil:

- Øke studiestøtten og inntekts- og formuesgrensene i Lånekassen.
- Åpne for differensiering av studiestøtten basert på studieretning.
- Unnta låste spareordninger som BSU og pensjonssparing fra formuesgrunnlaget ved vurdering av lån og stipend.
- Sikre konkurransedyktig studiestøtte og forutsigbare ordninger for norske studenter som tar utdanning i utlandet.

Bolig og sparing

Flere unge må få mulighet til å eie egen bolig. BSU-ordningen må følge boligprisene, og det må bli enklere å spare opp egenkapital og få boliglån.

Høyre vil:

- Regulere BSU-ordningen årlig etter en nasjonal boligprisindeks, slik at maksimalt sparebeløp tilsvarer 15 % av gjennomsnittlig boligpris for førstegangskjøpere, og årlig sparebeløp settes til 10 % av dette.
- Åpne for at BSU kan plasseres i aktivt forvaltede fond med en gitt risiko.
- Utrede skattefradrag for Gårdssparing for unge (GSU) etter modell fra BSU.
- Utrede om studielån skal unntas øvrig gjeld ved vurdering av låneevne til boliglån, men at banken tar høyde for nedbetaling av studielån.
- Utrede redusert dokumentavgift for førstegangsetablerere.

Studentbolig

Det må bygges flere studentboliger, og støtteordningene må tilpasses dagens behov.

Høyre vil:

- Øke tilskuddssatsen for studentboliger og gjøre det enklere for flere aktører å bygge.
- Sikre at strømstøtteordninger også omfatter studenter i studentbolig.

Familie og livsfase

Flere unge ønsker å etablere familie tidligere, men møter økonomiske barrierer som gjør valget vanskelig. Politikken må gi trygghet som gjør det mulig å kombinere studier, arbeid og karriere og familieliv uten å bli økonomisk straffet.

Høyre vil:

- Utrede ordninger som gir studenter og unge i etableringsfasen bedre økonomisk støtte ved familieetablering, og større fleksibilitet til å kombinere studier, barn og arbeid.

Innlandet Høyre

6. Muligheten til å leve det livet man vil

Mange nordmenn har de siste årene fått en mer utfordrende hverdag, også de med helt vanlige inntekter. Prisene på mat, strøm og bolig har økt kraftig. Flere står utenfor arbeidslivet eller møter høye terskler for å komme inn. Og det har blitt vanskeligere å kjøpe boligen man drømmer om. Samtidig øker skattetrykket og mange føler at innsatsen gir mindre igjen enn før. Resultatet

er at vanlige folk med vanlige jobber får det stadig vanskeligere med å realisere helt vanlige mål: å ha en fast jobb, en trygg økonomi og en god bolig.

Høyre mener at alle fortjener en mulighet til å lykkes og ha tro på fremtiden sin. Norge er bygget av mennesker som jobber, tar ansvar og investerer i seg selv og sine familier. Politikken må derfor gjøre det mulig å leve av egen inntekt, belønne arbeid og gjøre det enklere å skape et trygt liv. Det må være råd til å leve gjennom lavere priser og lavere skatt på arbeid. Det må være flere jobbmuligheter, slik at flere kan komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og lykkes gjennom egen innsats. Og det må bli enklere å eie egen bolig, både ved at flere har råd til å kjøpe, og ved at det bygges nok boliger der folk vil bo.

Lavere skatter og priser

For at flere skal ha råd til å leve av egen inntekt, må folk få beholde mer av det de tjener og nødvendige utgifter må ta mindre av hverdagsøkonomien. I dag går en stadig større andel av inntektene til skatt, mat, strøm og andre faste kostnader. Det reduserer handlingsrommet for vanlige folk og svekker opplevelsen av at arbeid lønner seg. Skattene må derfor kraftig ned, slik at lønnen strekker bedre til og flere får bedre råd i hverdagen. Samtidig må prisene på nødvendige varer og tjenester ned. Nordmenn bruker en stor andel av inntekten sin på mat og betaler mer enn i sammenlignbare land. Det merkes spesielt på lommeboken til de med minst økonomisk handlingsrom. Importvernet og byråkratiet rundt det svekker konkurransen og bidrar til høyere matvarepriser. Derfor er det nødvendig å ta grep.

Høyre vil:

- Redusere skatten for unge, blant annet gjennom å øke frikortgrensen og innføre et eget skattefradrag for alle i arbeid.
- Sikre at Konkurransetilsynet og Forbrukertilsynet har tilstrekkelige hjemler til å håndheve konkurransevridende og prisdiskriminerende virksomhet i dagligvarebransjen.
- Øke inntekts- og formuesgrensen i Lånekassen, og åpne for en differensiering av studiestøtten basert på studieretning.

Flere jobbmuligheter

Høyre mener det alltid skal lønne seg å jobbe. Arbeid gir både inntekt, muligheter og fellesskap og er grunnmuren for både verdiskaping og velferdsstaten. Derfor må flere få sjansen til å komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og ta steget videre i karrieren. Høye skatter på arbeid og rigide regler svekker uttellingen av egen innsats for dem som allerede er i jobb. Når mer arbeid gir for lite igjen, blir det mindre attraktivt å ta ekstra ansvar eller utvikle seg videre. Høyre vil derfor senke skattene og gjøre arbeidslivet mer fleksibelt, slik at arbeid gir tydeligere belønning og flere kan lykkes i jobben sin. Samtidig står mange i dag utenfor arbeidslivet, eller møter høye terskler for å få sin første eller neste jobb. For disse handler utfordringen først og fremst om å få en mulighet til å lykkes. Et mer fleksibelt arbeidsliv er nødvendig for å senke tersklene inn i jobb og gi flere muligheten til å skaffe seg erfaring og bygge kompetanse. Derfor vil Høyre gjøre det enklere for bedrifter å satse på folk, særlig ved å ansette unge arbeidstakere.

Høyre vil:

- At en ny skattereform skal favorisere arbeid og investeringer i norske arbeidsplasser.
- Gjennomgå arbeidsmiljøloven, alkoholloven og annet relevant regelverk for å fjerne hindre for unge som ønsker å jobbe.
- Åpne for økt bruk av deltidsstillinger, midlertidige ansettelser og innleie for å få flere unge uten jobb inn i arbeidslivet.
- Redusere arbeidsgiveravgiften for unge arbeidstakere det første året.

Fra boligdrøm til virkelighet

Å eie egen bolig gir trygghet, forutsigbarhet og større frihet i hverdagen. Eierlinjen har tjent Norge godt, og Høyre mener flere skal få muligheten til å eie sitt eget hjem. I dag er boligdrømmen vanskelig å realisere for mange, selv for dem som jobber, sparer og tar ansvar. Høye priser, strenge regler og høye inngangskostnader gjør veien inn i boligmarkedet unødvendig bratt. Høyre vil gjøre det enklere å bygge flere boliger, raskere og rimeligere, og sørge for at det lønner seg å spare til egen bolig. Økt boligbygging og bedre rammevilkår for sparing er avgjørende for at flere skal få muligheten til å eie en bolig de kan etablere seg i og realisere boligdrømmen.

Høyre vil:

- Kraftig forenkle og avbyråkratisere lover og forskrifter som fordyrer og forsinker boligutbygging.
- Innføre statlige insentiver for at kommuner skal redusere saksbehandlingstiden for boligbygging.
- Fjerne kravet om minstestørrelse på boliger.
- Gjennomgå mulighetene for innsigelse i plansaker som gjelder boligbygging, med sikte på styrke lokaldemokratiet.
- Fjerne dokumentavgiften.
- Øke tilskuddssatsen for studentboliger, og gjøre det enklere for både offentlige, private og ideelle aktører å bygge studentboliger.
- Sikre at strømstøtteordninger også kommer studenter som bor i studentbolig til gode.
- Liberalisere utlånsforskriften, blant annet gjennom at studielån ikke regnes sammen med øvrig gjeld når maksimal låneevne beregnes, men at banken tar høyde for nedbetaling av studielån i sin helhetlige vurdering.
- Gjenreise BSU-ordningen ved å heve det totale sparebeløpet, det årlige sparebeløpet og skattefradraget.
- Innføre differensiert skattefradrag for BSU-sparing, med høyere fradrag for de første 100 000 kronene som spares.
- At BSU-sparing skal være unntatt i vurdering av stipend og støtteordninger.

Trøndelag Høyre

7. Mulighet til å leve livet man vil

Mange nordmenn har de siste årene fått en mer utfordrende hverdag, også de med helt vanlige inntekter. Prisene på mat, strøm og bolig har økt kraftig. Flere står utenfor arbeidslivet eller møter høye terskler for å komme inn. Og det har blitt vanskeligere å kjøpe boligen man drømmer om. Samtidig øker skattetrykket og mange føler at innsatsen gir mindre igjen enn før.

Resultatet er at vanlige folk med vanlige jobber får det stadig vanskeligere med å realisere helt vanlige mål: å ha en fast jobb, en trygg økonomi og en god bolig.

Høyre mener at alle fortjener en mulighet til å lykkes og ha tro på fremtiden sin. Norge er bygget av mennesker som jobber, tar ansvar og investerer i seg selv og sine familier. Politikken må derfor gjøre det mulig å leve av egen inntekt, belønne arbeid og gjøre det enklere å skape et trygt liv.

Det må være råd til å leve gjennom lavere priser og lavere skatt på arbeid. Det må være flere jobbmuligheter, slik at flere kan komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og lykkes gjennom egen innsats. Og det må bli enklere å eie egen bolig, både ved at flere har råd til å kjøpe, og ved at det bygges nok boliger der folk vil bo.

Lavere skatter og priser

For at flere skal ha råd til å leve av egen inntekt, må folk få beholde mer av det de tjener og nødvendige utgifter må ta mindre av hverdagsøkonomien. I dag går en stadig større andel av inntektene til skatt, mat, strøm og andre faste kostnader. Det reduserer handlingsrommet for vanlige folk og svekker opplevelsen av at arbeid lønner seg.

Skattene må derfor kraftig ned, slik at lønnen strekker bedre til og flere får bedre råd i hverdagen. Samtidig må prisene på nødvendige varer og tjenester ned. Nordmenn bruker en stor andel av inntekten sin på mat og betaler mer enn i sammenlignbare land. Det merkes spesielt på lommeboken til de med minst økonomisk handlingsrom. Importvernet og byråkratiet rundt det svekker konkurransen og bidrar til høyere matvarepriser. Derfor er det nødvendig å ta grep.

Høyre vil:

- at flest mulig Høyre-kommuner har reduksjon eller stagnasjon i levekostnader som en hovedprioritering inn mot kommunevalget i 2027.
- begrense veksten i de kommunale utgiftene, der dette er økonomisk forsvarlig og gjennomførbart.
- redusere skatten for unge, blant annet gjennom å øke frikortgrensen og innføre et eget skattefradrag for alle i arbeid.
- sørge for at deler av inntektene fra økt CO2-avgift tilføres tilbake til skatteyderne gjennom et flatt klimafradrag.
- øke inntekts- og formuesgrensen i Lånekassen, og åpne for en differensiering av studiestøtten basert på studieretning.
- gjennomgå og lette på importvernet.
- kraftig forenkle og avbyråkratisere importreglene for landbruksprodukter, blant annet ved å fjerne kravet om å søke tollnedsattelse for allerede tollnedsatte produkter som ikke konkurrerer med norske landbruksvarer.
- sikre at Konkurransetilsynet og Forbrukertilsynet har tilstrekkelige hjemler til å håndheve konkurransevridende og prisdiskriminerende virksomhet i dagligvarebransjen.

Flere jobbmuligheter

Høyre mener det alltid skal lønne seg å jobbe. Arbeid gir både inntekt, muligheter og fellesskap og er grunnmuren for både verdiskaping og velferdsstaten. Derfor må flere få sjansen til å komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og ta steget videre i karrieren.

Høye skatter på arbeid og rigide regler svekker uttellingen av egen innsats for dem som allerede er i jobb. Når mer arbeid gir for lite igjen, blir det mindre attraktivt å ta ekstra ansvar eller utvikle

seg videre. Høyre vil derfor senke skattene og gjøre arbeidslivet mer fleksibelt, slik at arbeid gir tydeligere belønning og flere kan lykkes i jobben sin.

Samtidig står mange i dag utenfor arbeidslivet, eller møter høye terskler for å få sin første eller neste jobb. For disse handler utfordringen først og fremst om å få en mulighet til å lykkes. Et mer fleksibelt arbeidsliv er nødvendig for å senke tersklene inn i jobb og gi flere muligheten til å skaffe seg erfaring og bygge kompetanse. Derfor vil Høyre gjøre det enklere for bedrifter å satse på folk, særlig ved å ansette unge arbeidstakere.

Høyre vil:

- at en ny skattereform skal favorisere arbeid og investeringer i norske arbeidsplasser foran eiendom.
- gjennomgå arbeidsmiljøloven, alkoholloven og annet relevant regelverk for å fjerne hindre for unge som ønsker å jobbe.
- åpne for økt bruk av deltidsstillinger, midlertidige ansettelser og innleie for å få flere unge uten jobb inn i arbeidslivet.
- redusere arbeidsgiveravgiften for unge arbeidstakere det første året.

Fra boligdrøm til virkelighet

Å eie egen bolig gir trygghet, forutsigbarhet og større frihet i hverdagen. Eierlinjen har tjent Norge godt, og Høyre mener flere skal få muligheten til å eie sitt eget hjem. I dag er boligdrømmen vanskelig å realisere for mange, selv for dem som jobber, sparer og tar ansvar. Høye priser, strenge regler og høye inngangskostnader gjør veien inn i boligmarkedet unødvendig bratt.

Høyre vil gjøre det enklere å bygge flere boliger, raskere og rimeligere, og sørge for at det lønner seg å spare til egen bolig. Økt boligbygging og bedre rammevilkår for sparing er avgjørende for at flere skal få muligheten til å eie en bolig de kan etablere seg i og realisere boligdrømmen.

Høyre vil:

- kraftig forenkle og avbyråkratisere lover og forskrifter som fordyrer og forsinker boligutbygging.
- innføre statlige insentiver for at kommuner skal redusere saksbehandlingstiden for boligbygging.
- fjerne kravet om minstestørrelse på boliger.
- gjennomgå mulighetene for innsigelse i plansaker som gjelder boligbygging, med sikte på styrke lokaldemokratiet.
- lokalt jobbe for å redusere saksbehandlingstiden for nye boligprosjekter.
- fjerne dokumentavgiften.
- øke tilskuddssatsen for studentboliger, og gjøre det enklere for både offentlige, private og ideelle aktører å bygge studentboliger.
- sikre at strømstøtteordninger også kommer studenter som bor i studentbolig til gode.
- liberalisere utlånsforskriften, blant annet gjennom at studielån ikke regnes sammen med øvrig gjeld når maksimal låneevne beregnes, men at banken tar høyde for nedbetaling av studielån i sin helhetlige vurdering.
- gjenreise BSU-ordningen ved å heve det totale sparebeløpet, det årlige sparebeløpet og skattefradraget.
- innføre differensiert skattefradrag for BSU-sparing, med høyere fradrag for de første 100 000 kronene som spares.

- at BSU-sparing skal være unntatt i vurdering av stipend og støtteordninger.
- åpne for BSU-sparing i aksjer.

Unge Høyres Landsforbund

8. Mulighet til å leve livet man vil

Mange nordmenn har de siste årene fått en mer utfordrende hverdag, også de med helt vanlige inntekter. Prisene på mat, strøm og bolig har økt kraftig. Flere står utenfor arbeidslivet eller møter høye terskler for å komme inn. Og det har blitt vanskeligere å kjøpe boligen man drømmer om. Samtidig øker skattetrykket og mange føler at innsatsen gir mindre igjen enn før.

Resultatet er at vanlige folk med vanlige jobber får det stadig vanskeligere med å realisere helt vanlige mål: å ha en fast jobb, en trygg økonomi og en god bolig.

Høyre mener at alle fortjener en mulighet til å lykkes og ha tro på fremtiden sin. Norge er bygget av mennesker som jobber, tar ansvar og investerer i seg selv og sine familier. Politikken må derfor gjøre det mulig å leve av egen inntekt, belønne arbeid og gjøre det enklere å skape et trygt liv.

Det må legges til rette for at det skapes flere jobbmuligheter, slik at flere kan komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og lykkes gjennom egen innsats. Og det må bli enklere å eie egen bolig, både ved at flere har råd til å kjøpe, og ved at det bygges nok boliger der folk vil bo.

Lavere skatter og priser

For at flere skal ha råd til å leve av egen inntekt, må folk få beholde mer av det de tjener og nødvendige utgifter må ta mindre av hverdagsøkonomien. I dag går en stadig større andel av inntektene til skatt, mat, strøm og andre faste kostnader. Det reduserer handlingsrommet for vanlige folk og svekker opplevelsen av at arbeid lønner seg.

Skattene må derfor kraftig ned, slik at lønnen strekker bedre til og flere får bedre råd i hverdagen. Samtidig må prisene på nødvendige varer og tjenester ned. Nordmenn bruker en stor andel av inntekten sin på mat og betaler mer enn i sammenlignbare land. Det merkes spesielt på lommeboken til de med minst økonomisk handlingsrom. Importvernet og byråkratiet rundt det svekker konkurransen og bidrar til høyere matvarepriser. Derfor er det nødvendig å ta grep.

Høyre vil:

- redusere skatten for unge, blant annet gjennom å øke frikortgrensen og innføre et eget skattefradrag for alle i arbeid.
- sørge for at deler av inntektene fra økt CO2-avgift tilføres tilbake til skatteyderne gjennom et flatt klimafradrag.
- øke inntekts- og formuesgrensen i Lånekassen, og åpne for en differensiering av studiestøtten basert på studieretning.
- gjennomgå og lette på importvernet.
- kraftig forenkle og avbyråkratisere importreglene for landbruksprodukter, blant annet ved å fjerne kravet om å søke tollnedsattelse for allerede tollnedsatte produkter som ikke konkurrerer med norske landbruksvarer.

- sikre at Konkurransetilsynet og Forbrukertilsynet har tilstrekkelige hjemler til å håndheve konkurransevidende og prisdiskriminerende virksomhet i dagligvarebransjen.

Flere jobbmuligheter

Høyre mener det alltid skal lønne seg å jobbe. Arbeid gir både inntekt, muligheter og fellesskap og er grunnmuren for både verdiskaping og velferdsstaten. Derfor må flere få sjansen til å komme i jobb, utvikle seg i arbeidslivet og ta steget videre i karrieren.

Høye skatter på arbeid og rigide regler svekker uttellingen av egen innsats for dem som allerede er i jobb. Når mer arbeid gir for lite igjen, blir det mindre attraktivt å ta ekstra ansvar eller utvikle seg videre. Høyre vil derfor senke skattene og gjøre arbeidslivet mer fleksibelt for ungdom, slik at arbeid gir tydeligere belønning og flere kan lykkes i jobben sin.

Samtidig står mange i dag utenfor arbeidslivet, eller møter høye terskler for å få sin første eller neste jobb. For disse handler utfordringen først og fremst om å få en mulighet til å lykkes. Et mer fleksibelt arbeidsliv er nødvendig for å senke tersklene inn i jobb og gi flere muligheten til å skaffe seg erfaring og bygge kompetanse. Derfor vil Høyre gjøre det enklere for bedrifter å satse på folk, særlig ved å ansette unge arbeidstakere.

Høyre vil:

- gjennomgå arbeidsmiljøloven, alkoholloven og annet relevant regelverk for å redusere hindre for unge som ønsker å jobbe.
- åpne for økt bruk av deltidstillinger, midlertidige ansettelser og innleie for å få flere unge uten jobb inn i arbeidslivet.
- redusere arbeidsgiveravgiften for unge arbeidstakere det første året.

Fra boligdrøm til virkelighet

Å eie egen bolig gir trygghet, forutsigbarhet og større frihet i hverdagen. Eierlinjen har tjent Norge godt, og Høyre mener flere skal få muligheten til å eie sitt eget hjem. I dag er boligdrømmen vanskelig å realisere for mange, selv for dem som jobber, sparer og tar ansvar. Høye priser, strenge regler og høye inngangskostnader gjør veien inn i boligmarkedet unødvendig bratt.

Høyre vil gjøre det enklere å bygge flere boliger, raskere og rimeligere, og sørge for at det lønner seg å spare til egen bolig. Økt boligbygging og bedre rammevilkår for sparing er avgjørende for at flere skal få muligheten til å eie en bolig de kan etablere seg i og realisere boligdrømmen.

Høyre vil:

- kraftig forenkle og avbyråkratisere lover og forskrifter som fordyrer og forsinker boligutbygging.
- innføre statlige insentiver for at kommuner skal redusere saksbehandlingstiden for boligbygging.
- fjerne kravet om minstepørrelse på boliger.
- gjennomgå mulighetene for innsigelse i plansaker som gjelder boligbygging, med sikte på styrke lokaldemokratiet.
- fjerne dokumentavgiften.
- øke tilskuddssatsen for studentboliger, og gjøre det enklere for både offentlige, private og

ideelle aktører å bygge studentboliger.

- sikre at strømstøtteordninger også kommer studenter som bor i studentbolig til gode.
- liberalisere utlånsforskriften, blant annet gjennom at studielån ikke regnes sammen med øvrig gjeld når maksimal låneevne beregnes, men at banken tar høyde for nedbetaling av studielån i sin helhetlige vurdering.
- gjenreise BSU-ordningen ved å heve det totale sparebeløpet, det årlige sparebeløpet og skattefradraget.
- innføre differensiert skattefradrag for BSU-sparing, med høyere fradrag for de første 100 000 kronene som spares.
- at BSU-sparing skal være unntatt i vurdering av stipend og støtteordninger.

Vestfold Høyre

Helse og omsorg

9. Den gode kvinnehelsen skal skapes i Finnmark

Finnmark må sikre trygge og likeverdige helsetjenester der folk bor

Kvinner i Finnmark møter særlige utfordringer innen helse. Lange avstander, krevende geografi, rekrutteringsmangel og press på helse- og omsorgstjenestene påvirker kvinners trygghet og tilgang til nødvendige tjenester gjennom hele livet – fra svangerskap og fødsel til overgangsalder og alderdom. Disse forholdene gjør kvinnehelse til et ekstra viktig folkehelsetema i vår region.

Finnmark er et multikulturelt fylke. Det er viktig å ivareta behovene til kvinner med et annet morsmål enn norsk.

Kommuner har et tydelig ansvar for forebygging, tidlig innsats og likeverdige helsetjenester. Finnmark fylkeskommune har de siste årene styrket dette arbeidet gjennom øremerkede midler til folkehelse, psykisk helse og livskvalitet. Dette gir et godt utgangspunkt for å løfte kvinnehelse mer systematisk lokalt.

Høyre vil:

- Integrere kvinnehelse som et tydelig perspektiv i regionale og lokale helse/folkehelse planer.
- Prioritere tiltak knyttet til langvarige smerter, hormonelle og nevrologiske tilstander, utmattelse, muskel- og skjelettplager, psykisk helse, vold og traumer.
- Sikre bruk av lokale helsedata med kjønnsperspektiv for å avdekke ulikheter i sykefravær, helseplager og tjenestetilgang.
- Arbeide aktivt for rekruttering og stabilisering av jordmødre og helsepersonell

Finnmark Høyre

10. En mer bærekraftig driftsmodell for sykehusene

Høyre mener at en sterk offentlig helsetjeneste forutsetter at ressursene brukes på pasientbehandling – ikke på unødvendige finansielle byrder. Å sikre gode sykehustjenester og pasientbehandling er en av de statens mest grunnleggende oppgaver overfor innbyggerne.

Dagens foretaksmodell har gitt bedre styring og tydeligere ansvar, men erfaringene viser også klare svakheter. Det er grunnleggende galt når sykehus må redusere pasienttilbud og drift for å finansiere renter og avdrag på lån til staten. Dette svekker handlingsrommet for faglige prioriteringer og flytter fokus bort fra kjerneoppgaven: trygg og effektiv pasientbehandling.

Høyre vil derfor at det utredes en modell der eierskap og finansiering av sykehusbygg og infrastruktur skilles tydeligere fra den daglige driften. Staten bør ta et større og mer direkte ansvar for bygningsmassen, mens helseforetakene får økt frihet og ansvar til å drive sykehusene best mulig – til pasientenes beste.

Høyre skal være et parti som tar ansvar – også når løsninger vi selv har vært med å vedta må forbedres. En bærekraftig helsetjeneste krever at vi justerer kursen når virkeligheten tilsier det.

Høyre vil:

- Gjennomgå foretaksmodellen og skille tydeligere mellom eierskap og drift av sykehus bygg.
- Avvikle dagens lånefinansiering av sykehusbygg og erstatte den med statlig investering eller rentefrie kapitallån, evt halvere dagens rente.
- Sikre at investeringer i bygg ikke går på bekostning av pasientbehandling.

Rogaland Høyre

11. Fellesskap fremfor utenforskap

Utenforskap er en av vår tids største samfunnsutfordringer. For mange mennesker – unge som eldre – står i dag utenfor fellesskapet. Ensomhet, psykiske plager og svekket livskvalitet er konsekvensene, både for den enkelte og for samfunnet som helhet.

Utenforskap oppleves forskjellig for unge og eldre. Ungdom opplever sosialt utenforskap, men eldre står ofte utenfor samfunnet. Et samfunn som skyver mennesker ut, svekker fellesskapet. Mobbing blant unge øker, mens eldre opplever i økende grad å bli usynlige. Manglende tilhørighet skaper utrygghet og passivitet – og undergraver tilliten som velferdssamfunnet vårt er bygget på.

Høyre mener at et inkluderende samfunn må bygges nedenfra. Lokalsamfunn, frivillighet, idrett og sosiale møteplasser er avgjørende for å forebygge utenforskap og i verste fall selvmord. Personer med funksjonsnedsettelse, innvandrerbakgrunn, ulik legning og høy alder er særlig utsatt for å falle utenfor – og må møtes med målrettede tiltak, ikke gode intensjoner alene.

Aldersdiskriminering er et særskilt problem. Eldre stenges ute fra arbeidslivet og er kraftig underrepresentert i politikken. Når erfaring, kompetanse og livskunnskap ikke tas i bruk, svekkes kvaliteten på beslutningene som tas. Eldre er en ressurs – ikke en belastning.

Høyre er også opptatt av inkludering i hverdagen. Dårlig hørsel og manglende tilrettelegging fører mange ut av samtaler, møter og sosiale fellesskap. Et mer hørsels- vennlig samfunn er et mer inkluderende samfunn. Det samme gjelder digital deltakelse: Tilgang til internett og opplæring i digitale ferdigheter må være en demokratisk rettighet for alle som ønsker det.

Høyre vil:

- Forebygger utenforskap ved å satse på fellesskap i frivillighet, idrett og lokale møteplasser
- Styrker inkluderingen av innvandrere og personer med funksjonsnedsettelse
- Bekjemper aldersdiskriminering og fremmer mangfold i arbeidslivet
- Sikrer bedre representasjon av eldre i politiske organer og beslutningsprosesser
- Satser på helsefremmende tiltak som styrker sosial deltakelse og arbeidsevne
- Sikrer digital inkludering gjennom opplæring og tilgang til teknologi
- Utvikler en mer inkluderende og hørsels-vennlig omsorg
- Utvider vaksinasjonsprogrammet for eldre over 65 år

Senior Høyres Landsforbund

12. Legg ned de regionale helseforetakene

Norge trenger et enklere og mer effektivt helsevesen som setter pasienten først. De regionale helseforetakene har blitt et fordyrende mellomledd uten reell verdi for pasientbehandlingen. Ved å fjerne det unødvendig byråkratiske nivået kan ressursene i stedet brukes på pasientnære tjenester, rekruttering og bedre beredskap.

Bakgrunn

Norge er i ferd med å bli et overadministrert land med et stadig voksende helsebyråkrati. De regionale helseforetakene (RHF-ene) har utviklet seg til et unødvendig og fordyrende mellomledd mellom staten og sykehusene. Dette nivået av administrasjon binder opp ressurser som burde gått til pasientbehandling, rekruttering og faglig utvikling.

Hvert sykehus har allerede sin egen administrasjon, direktør og styre. Ved å fjerne RHF-nivået kan ressurser omdisponeres direkte til pasientbehandling. Eksisterende sykehusstruktur med egne styrer og administrasjon kan brukes som før og forsterkes med frigjorte ressurser.

Helseforetaksmodellen har i tillegg mistet sin legitimitet i befolkningen, med et stadig økende antall direktører og lønninger som oppleves som urimelige. Dette undergraver tilliten til systemet og skaper avstand mellom pasientene, helsepersonellet og beslutningstakerne.

En mer direkte styringsmodell der sykehusene rapporterer direkte til Helse- og omsorgsdepartementet eller Helsedirektoratet vil forenkle og redusere unødvendig byråkratiet. Staten bør utøve en mer aktiv eierrolle uten å øke administrasjonen sentralt. Det bør også vurderes å skille drift og eiendom, der Statsbygg kan overta forvaltningen av sykehuseiendommene.

I en tid der helsevesenet står overfor store rekrutteringsutfordringer, er det særlig viktig å frigjøre ressurser fra administrasjon til pasient nær virksomhet, rekruttering og utdanning av helsepersonell må styrkes.

Høyre vil:

- At Stortinget vedtar å avvikle de regionale helseforetakene (RHF-ene).
- At staten tar et direkte eieransvar for sykehusene gjennom Helse- og omsorgsdepartementet eller Helsedirektoratet, uten økning i byråkratiet.
- At eksisterende sykehusadministrasjoner får tydeligere ansvar for faglig og økonomisk drift.
- At statlige myndigheter må ta større ansvar for å sikre nok helsepersonell for å opprettholde bærekraften i tilbudet.
- At det vurderes et skille mellom eiendom og drift.
- At gevinster ved reformen brukes til bedre pasientbehandling, styrket beredskap og økt rekruttering.

Nordland Høyre

13. Manglende sammenheng mellom politiske mål og helseforetakenes økonomi

Helsevesenet står overfor store utfordringer på grunn av manglende sammenheng mellom politiske mål om lik tilgang til helsetjenester av høy kvalitet og den økonomiske virkeligheten som helseforetakene opererer i.

Etter gjennomføring av flere store helsereformer er helseforetakene presset økonomisk, da nødvendige investeringer med økte renter og avdrag i praksis må finansieres med kutt i tilbudene. Dette har ført til at 19 av 20 helseforetak går med underskudd, og sykehusene velger å redusere tilbudene og bruke billigere løsninger, noe som svekker kvaliteten på tjenestene.

Presset på sykehusene fører til høyere sykefravær og dårlig rekruttering.

Ser man på SNR Hjelset og Kalnes, så er det eksempler på hvordan de politiske prioriteringene og rammebetingelsene har forverret situasjonen.

Møre og Romsdal Høyre mener at det er på høy tid å etablere en ny finansieringsmodell og det er behov for en ny eierform for helseforetakene. Dette vil kunne bidra til et bærekraftig helsevesen som kan levere kvalitetstjenester med en forutsigbar økonomi.

Høyre vil:

- skille driften av sykehusene og investeringer i sykehusbygg f.eks. gjennom en modell tilsvarende Statsbygg, og dermed sikre en mer langsiktig og effektiv helsepolitikk.
- etablere en høyere grad av innsatsstyrt finansiering og i større grad premiere bedre pasientforløp.
- legge til rette for en finansieringsmodell som gir helseforetakene økt handlingsrom og mer rettferdig fordeling av midlene
- ha et finansieringssystem som i større grad åpner for private løsninger.

- løse bemanningsutfordringen ved å bruke helsepersonell smartere, redusere byråkrati og tidstyver, frigjøre mer pasienttid, ta i bruk flere yrkesgrupper der det er hensiktsmessig, og legge til rette for heltid og fleksible turnuser. Med mål om bedre tid til omsorg, slik at flere vil jobbe mer og at flere blir værende.

Møre og Romsdal Høyre

Justis

14. Endring av foreldelsesregler ved mishandling i nære relasjoner

Bakgrunn

Mishandling i nære relasjoner er blant de mest alvorlige og samfunnsskadelige kriminalitetsformene vi har. Slike lovbrudd kjennetegnes ofte av langvarige overgrep, sterk maktubalanse og betydelige psykiske og fysiske skadevirkninger for den utsatte. Erfaring og forskning viser at mange ofte bruker lang tid på å forstå, bearbeide og våge å anmelde overgrepene.

Etter gjeldende rett kan mishandling i nære relasjoner foreldes:

- Alminnelig mishandling foreldes normalt etter 10 år.
- Grov mishandling foreldes normalt etter 15 år.
- Dersom fornærmede var barn, kan foreldelsesfristen løpe fra fylte 18 år.

Til tross for dette opplever mange at foreldelsesreglene fortsatt innebærer en urimelig rettssikkerhetsutfordring for ofre, særlig i saker der volden har vært langvarig, psykisk, eller sterkt kontrollerende, og der det tar tid å erkjenne og dokumentere overgrepene.

Høyres prinsipielle utgangspunkt

Høyre tar vold i nære relasjoner på største alvor. Samfunnet skal gi tydelig beskjed om at denne typen kriminalitet er uakseptabel, og rettssystemet må i tilstrekkelig grad ivareta hensynet til ofrene. Samtidig skal rettssikkerhet, forutsigbarhet og proporsjonalitet ligge til grunn for strafferetten.

Høyre vil:

- **Avskaffe foreldelse for grov mishandling i nære relasjoner**
Grov mishandling i nære relasjoner er så alvorlig at straffansvaret ikke bør bortfalle som følge av tid. Slike handlinger bør likestilles med andre alvorlige voldsforbrytelser som ikke foreldes.
- **Forlenge foreldelsesfristen for alminnelig mishandling i nære relasjoner**
Foreldelsesfristen for alminnelig mishandling i nære relasjoner forlenges betydelig, for eksempel til minimum 20 år.
- **Utsette starttidspunktet for foreldelsesfristen**
Foreldelsesfristen skal tidligst begynne å løpe fra det tidspunktet mishandlingen faktisk opphører, og ikke fra enkeltstående handlinger i et pågående mishandlingsforhold.
- **Styrke barns rettsvern ytterligere**

I saker der mishandling i nære relasjoner er begått mot barn, skal foreldelse enten ikke inntre, eller tidligst kunne regnes fra et vesentlig senere tidspunkt enn i dag, for eksempel fra fylte 25 år.

- **Foreta en helhetlig gjennomgang av foreldelsesreglene**

Regjeringen bes foreta en samlet vurdering av foreldelsesreglene for vold og overgrep i nære relasjoner, for å sikre at regelverket er tilpasset kunnskap om traumer, maktforhold og sen rapportering.

Rogaland Høyre

15. Forebyggende arbeid og tidlig innsats som motsats mot ungdomskriminalitet

Det er en alvorlig økende utvikling med lovbrudd som skaper utrygghet for folk flest i Norge. Årets trusselvurdering trekker spesielt fram kriminelle nettverk og utviklingen innen barne- og ungdomskriminalitet.

Kriminelle nettverk og fenomener som «Violence as a Service» har fått etablert seg i hele landet og ungdomskriminaliteten har økt kraftig nasjonalt. Noen politistasjonsdistrikt har hatt en nedgang i ungdomskriminalitet og viser til at forebyggende arbeid virker – dette arbeidet må styrkes ytterligere og rulles ut i hele landet.

Vi har et ansvar for å beskytte barn og unge, forebygge kriminalitet og sikre trygge lokalsamfunn. Tidlig innsats og samarbeid er nøkkelen. Vi må handle nå – før storbyenes utfordringer sprer seg. Derfor ber Høyre om at kommunene gis større rammer for å drive forebyggende arbeid og tiltak rettet mot barn og unge.

Høyre vil:

1. Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid

- Etablere faste samarbeidsmodeller mellom politi, barnevern, skoler, helsetjenester og foreldre.
- Innføre obligatoriske tidlig-innsatsprogrammer fra barnehagealder for barn med risikofaktorer.
- Styrke FASE (Barne- og familietjenesten) og sikre ressurser til forebyggende arbeid.
- Styrke helsesykepleiertjenesten, og med dette øke tilgjengeligheten i skolen.

2. Alternative opplæringsløp

- Utvikle praktiske og tilpassede skoleløp for barn som ikke fungerer i ordinær undervisning.
- Gi kommunene midler til å opprette egne læringsarenaer med fokus på mestring og praktiske ferdigheter.

3. Forebygging av ungdomskriminalitet

- Styrke forebyggende arbeid i samarbeid med skole, fritidstilbud og foreldre.

- Øke tilstedeværelse av miljøarbeidere og ungdomskontakter i lokalsamfunnet.
- Innføre mentorordninger for utsatte ungdommer i tråd med Oslomodellen for en til en oppfølging

4. Beskyttelse av læringsmiljøet

- Sikre at skolene har nok ressurser til å håndtere krevende elever uten å måtte bruke politiet som daglig ressurs.
- Gi skolene mulighet til å ansette spesialpersonell for å ivareta trygghet og ro.

5. Bekjempelse av kriminelle nettverk

- Styrke politiets etterretning og samarbeid med nasjonale enheter for å hindre etablering av kriminelle nettverk også utenfor byene.
- Informasjonskampanjer rettet mot ungdom og foreldre om risikoen ved «Violence as a Service».

Troms Høyre

16. Tøffere tak mot kriminelle nettverk i Norge

Internasjonale kriminelle nettverk viser økende interesse for å operere i Norge. Vi ser flere tilfeller der utenlandske aktører rekrutterer mindreårige, også barn under 15 år.

Stortinget har de siste årene vist vilje til å styrke regelverket mot ungdoms-, gjeng- og organisert kriminalitet. Mange tiltak er vedtatt, men det er regjeringen som må følge opp ved å fremme nødvendige lovendringer og sørge for gjennomføring. Dette arbeidet er fortsatt ikke på plass.

Høyres mål er å gjøre Norge mindre attraktivt for internasjonale kriminelle nettverk, og å hindre rekruttering av mindreårige i langt større grad enn i dag.

Høyre vil:

- Støtte nye straffebestemmelser mot å involvere mindreårige i kriminalitet, med rask ikrafttredelse og en strafferamme på minst 10 år.
- Støtte strengere rammer i enkelte barnevernsinstitusjoner der det er nødvendig for å hindre utnyttelse og rekruttering.
- Slå fast at mindreårige skal ha de samme grunnleggende rettighetene som voksne ved frihetsinnskrenkninger.
- Skjerpe straffen for ulovlig bæring av våpen.
- At gjentagende kriminalitet ikke bør være formildende.
- Gi politiet flere verktøy til å overvåke gjengkriminelle.
- Etablere flere politiinnsatser som forebyggings- og ungdomsgruppen.

Oslo Høyre

Kommunal og forvaltning

17. Det systemkritiske Høyre

Systemet må være til for innbyggerne!

Høyres politiske ryggmargsrefleks springer ut av en liberalkonservativ ideologi og troen på enkeltmenneskets frihet og ansvar. Vi ønsker å utforme politikk som gir mennesker større mulighet til å bestemme over eget liv. For å lykkes med dette, må Høyre ha en mer systemkritisk tilnærming.. Systemet eksisterer ikke for sin egen skyld, og heller ikke for å skape arbeidsplasser i byråkratiet. Det skal være et verktøy for å sikre like muligheter og frihet til å leve liv med minst mulig statlig inngripen. Når systemet blir et mål i seg selv, mister vi fokus på det som virkelig betyr noe, nemlig enkeltmenneskets rett til å forme sin egen hverdag.

Agder Høyre mener at for mye av politikktutformingen i Norge har blitt overført til byråkratiet, enten i EU eller i statsapparatet. For ofte har vårt svar på dette vært at det er vanskelig eller umulig å påvirke eller endre politikk fordi systemet er i veien. Eller at vi må “stole på fagfolk”. Det svekker demokratiet og innbyggernes tillit til folkestyret. Politikerne hverken kan eller skal diktere i detalj hvordan byråkratiet skal operere, men må ikke være redde for å ta kampen mot byråkratiet når det er nødvendig. Det er ikke alltid byråkratene tolker tildelingsbrev, forskrifter og lover korrekt eller i tråd med lovgivers intensjoner, og det er til syvende og sist folkevalgte intensjoner som må tillegges avgjørende vekt ved tolkning.

Hvis Norge skal utvikle seg som samfunn og sikre fremgang for kommende generasjoner, må veksten i det offentlige byråkratiet bremses og reverseres, og borgere og bedrifter gis større rom til å skape. Et stadig mer omfattende skjemavelde, drevet frem av et svulmende byråkrati, utgjør en reell trussel mot både verdiskaping og frihet. Dette advares det også mot i Draghi-rapporten om europeisk konkurransekraft.

Systemkritikk handler både om konkrete systemer som er til hinder for at mennesker lever frie liv, men også om å være villige til å ty til mer radikale politiske grep for å endre det bestående. Høyre skal aldri bli et populistisk parti som mener det vi tror folk vil like at vi mener. Samtidig må all politikktutforming ta utgangspunkt i en generell “sunn skepsis” mot vedtatte sannheter, vi må akseptere at «godt nok» er godt nok, og politiske holdninger og prosjekt må kontinuerlig oppdateres for å svare på aktuelle samfunnsutfordringer. Det er aldri et godt argument at vi har ment noe annet tidligere!

Denne resolusjonens videre innhold består av to deler. Først et sett generelle prinsipper for hvordan Høyre kan bli mer systemkritiske når ny politikk utformes. Deretter følger noen eksempler på hvordan dette kan omsettes til praktisk politikk. Dette er ikke en uttømmende liste.

Høyre vil:

- Sørge for tilstrekkelig folkevalgt styring av viktige politiske prosesser, og begrense bruken av delegering.
- Ha et lovfestet mål om å fjerne eksisterende lover og forskrifter når det vedtas nye.
- Alltid legge til grunn et “godt nok”-prinsipp i spørsmål som vedrører offentlig pengebruk, og alltid vektlegge samfunnsøkonomiske vurderinger tungt.

- Akseptere at feil vil bli begått og ikke forsøke å regulere eller kontrollere mer enn nødvendig.
- I større grad ta i bruk såkalte “solnedgangsklausuler” i lovgivningen, som er bestemmelser som fastslår at en lov eller en politisk vedtatt ordning automatisk utløper eller tas opp til revisjon etter et bestemt tidsrom.
- Unngå at det oppstår «ekspertvelder» som undergraver folkelig ansvar og politisk dømmekraft.
- Unngå institusjonell konsensus og fremme reelt meningsmangfold i det offentlige for å unngå skjevfordeling av ressurser.
- Sørge for tydeligere tildelingsbrev og instruks.

Plan og bygningsloven

Regjeringen Solberg arbeidet kontinuerlig med forenklinger og forbedringer av plan- og bygningsloven og andre regelverk som legger begrensninger på eiendomsretten. Man tok flere grep for å styrke det lokale selvstyret og redusere antall innsigelser, men regelverket er fremdeles for rigid og formalistisk. Agder Høyre vil foreta ytterligere liberaliseringer, gi kommunene større rett til å bestemme selv, og gi den enkelte eiendomsbesitter større frihet til å forvalte egen eiendom slik vedkommende vil. Vi vil også lempe på krav som kan virke som hindre for dem som skal inn på boligmarkedet.

Høyre vil:

- Redusere antallet klagemuligheter i plan- og byggesaker, og innføre en regel om at det ved helt kurante saker uten nye momenter ikke skal være saksbehandlingstid.
- Innføre absolutte krav til saksbehandlingstid i statsforvaltningen.
- Harmonere byggtekniske krav til sammenlignbare land, for eksempel Sverige.
- Redusere mengden tekniske og fordyrende detaljkrav ved oppføring av byggverk.
- Forenkle kravene til universell utforming.
- Frita flere mindre tiltak fra søknadsplikt.
- Legge til rette for levende kystsamfunn ved å praktisere en differensiert forvaltning av strandsonen, også innad i kommunene.
- Innføre hurtigspor for kurante klagesaker, hvor klager uten nye momenter prioriteres og gis umiddelbar behandling.

Offentlige anbud

De norske reglene for offentlige anskaffelser har gitt oss et stort ekstra-byråkrati. Intensjonene bak lovverket om å unngå korrupsjon og fremme mer konkurranse er selvsagt gode, men summen av pålegg, systemkrav og omfattende prosesser, har blitt en hemsko for både det offentlige og bedrifter. Små anskaffelser behandles som store, med uforholdsmessig byråkrati. Konsekvensen er at små og mellomstore bedrifter presses ut av offentlige kontrakter, at

Høyre vil:

- Heve nasjonale terskelverdier der EØS-regelverket åpner for det.
- Gi kommuner og statlige virksomheter større frihet til direkteanskaffelser innenfor klare rammer.
- Erstatte detaljerte prosesskrav med etterprøvbare dokumentasjon i ettertid.

En realistisk, rettferdig og effektiv klimapolitikk

Klimaendringene er menneskeskapte, og Høyre anerkjenner at et grønt skifte er nødvendig for å kunne overleve planeten i god stand til kommende generasjoner. Likevel må det være et grunnleggende prinsipp for all klimapolitikk at tiltakene skal være realistiske, rettferdige og reelt egnet til å redusere utslipp av klimagasser. Det må være forholdsmessighet mellom pengebruk, konsekvensene for enkeltpersoner og bedrifter, og tiltakenes egnethet til å kutte utslipp.

Norge slipper ut rundt 44 millioner tonn CO₂-ekvivalenter per år, noe som utgjør 0,1 % av verdens samlede utslipp. Til sammenligning står Kina alene for over 13 500 millioner tonn, altså mer enn 300 ganger Norges utslipp, og USA for nær 5 000 millioner tonn. Selv EU-landene samlet slipper ut 50–100 ganger mer enn Norge. Dette er ikke et argument for at Norge ikke skal drive en effektiv klimapolitikk, men viser at Norges bidrag til globale utslipp er marginalt. Vår innsats er viktig som et signal om grønn omstilling og teknologiutvikling, men den globale effekten oppnås først når de største utslippslandene kutter betydelig. Derfor må vi prioritere tiltak som gir reelle kutt der utslippene faktisk skjer, fremfor symbolpolitikk.

Høyre vil:

- Legge til grunn og lovfeste prinsippet om forholdsmessighet når klima- og miljøpolitikk skal utformes.
- Gjennomgå systeminnretningen rundt kjøp av klimakvoter.
- Bruke pengene der de gir mest klimagassreduksjoner, enten i Norge eller utlandet.
- Sørge for at tiltak som gjennomføres i Norge ikke bare fører til at utslippene flyttes til utlandet.
- Arbeide for internasjonale kutt, og ikke ensidig norsk lovgivning, som gir oss dårligere konkurransefortrinn.
- Knytte oss tettere til EU sitt kvotemarked og inkludere landbruk i kvotepliktig sektor.

Norges forhold til EU

Høyre er for et norsk EU-medlemskap, og mener at det har en egenverdi at det norske folk med jevne mellomrom får mulighet til å si sin mening om saken. I en stadig mer urolig verden, hvor også våre egne allierte utfordrer bestående allianser, er svaret mer internasjonalt samarbeid, ikke mindre. Samtidig bør et EU-vennlig parti være klar på at et slikt medlemskap skal brukes til å påvirke politikken som føres fra Brussel. Agder Høyre mener EU på mange områder har utviklet seg til å bli et overbyråkrati. EU utvikler store politikkpakker i høyt tempo, hvor deler av politikken er EØS-relevant og andre deler ikke. Det er ekstremt krevende for Norge å i det hele tatt følge med på utviklingen, og enda vanskeligere å forsøke å påvirke den. I tillegg er det norske byråkratiet. Norge har siden 1994 overtatt omkring 70 prosent av EUs regelverk. Minst 14.000 rettsakter er innlemmet i norsk lov. Agder Høyre mener derfor Norge bør bli medlemmer av EU for å også bidra til å bremse lovproduksjonen, og hilsen Ursula von der Leyen og Friedrich Merz signaler om deregulering av unionen velkommen.

Høyre vil:

- Arbeide for norsk EU-medlemskap.
- Utnytte handlingsrommet i EØS-regelverket, og påse at rettsakter ikke tolkes strengere enn i resten av Europa.

- Bruke et fremtidig EU-medlemskap til å påvirke EU-lovgivningen, og sørge for mer deregulering og avbyråkratisering.

Forenklingsreform av NAV

NAV er blitt et system som i for stor grad er bygget opp rundt ytelser og regelverk, ikke mennesker og arbeid. Det brukes også enorme ressurser på omfattende dokumentasjon og kontroll. NAV har et stort uutnyttet potensial. Mye kan forenkles innenfor dagens regelverk, dersom det er politisk vilje. Stortinget må derfor ta tydeligere grep for å sikre at NAV blir mer tilgjengelig, mer effektiv og mer brukerorientert, slik at flere får den hjelpen de trenger for å komme i arbeid. En forenklingsreform er nødvendig for å sette brukerne først, styrke samarbeidet mellom stat og kommune og gi de ansatte bedre verktøy, tydeligere retning og mer tid til kjerneoppdraget: å få folk i jobb.

Høyre vil:

- Nedsette et utvalg som skal evaluere NAV 20 år etter NAV-reformen og komme med forslag til en forenklingsreform i NAV med mål om økt overgang til arbeid, raskere saksbehandling, færre tidstyver og bedre kvalitet for brukerne.
- Vurdere å dele opp NAV i en sosial og en arbeidsrettet del.
- Vurdere å slå sammen overlappende ytelser til færre, bredere inntektssikringsordninger.
- Redusere dokumentasjonskrav der informasjon allerede finnes i offentlige registre.
- Innføre risikobasert kontroll fremfor lik kontroll av alle brukere.
- Konkurransetsette flere av NAV sine oppgaver knyttet til arbeid og inkludering.

Et bærekraftig asyl- og innvandringssystem

Det norske asyl- og innvandringssystemet er bygget på gode intensjoner: Å gi beskyttelse til mennesker på flukt, sikre rettssikkerhet og bidra til integrering. Samtidig viser erfaringene over tid at systemet i sin nåværende form ikke er bærekraftig, hverken økonomisk, sosialt eller kulturelt. Behovet for endring handler ikke om mangel på vilje til å hjelpe, men om systemets evne til å fungere etter sitt formål.

Høyre vil:

- Arbeide for at dagens asylsystem byttes ut med et system hvor man får behandlet asylsøknaden, midlertidig hjelp og beskyttelse i eget nærområde eller i tredjeland.
- Ansvarliggjøre økonomisk sterke land i Midtøsten mer.
- Begrense familiegjenforening til et minimum, og stille langt strengere krav til integrering og økonomisk selvforsørgelse enn idag.
- Vurdere innstramminger i bistand til land som nekter retur av egne borgere. Internasjonalt ansvar må følges av forpliktelser.

Mer konkurranse for det offentlige

Agder Høyre ønsker mer konkurranse i offentlig tjenesteyting og i prosjektering. Ett av de beste eksemplene på at å utfordre eksisterende systemer for å få ned ressursbruk og redusere byråkrati, er etableringen av Nye Veier. Dette selskapet har vist at det er mulig å bygge raskere, billigere og mer effektivt, uten at det har gått på bekostning av kvalitet.

Erfaringene fra Nye Veier peker mot et større poeng: Mange av ineffektivitetene i offentlig sektor skyldes systemer, ikke mennesker. Ved å organisere oppgaver annerledes, gi tydelig ansvar og åpne for reell konkurranse, kan staten få mer igjen for fellesskapets midler.

Høyre vil:

- Vurdere hvordan Nye Veier-modellen kan brukes for å fremme mer konkurranse for det offentlige på andre områder, for eksempel i statlige eiendomsprosjekter og ved utbygging av kraftnettet.

Agder Høyre

18. Det viktigste først: Mer frihet og tryggere lokalsamfunn

Høyre mener at gode samfunn bygges nedenfra og opp, med sterke lokalsamfunn, lokalt selvstyre og frihet for enkeltmennesket. I dag ser vi at samfunnet i stadig større grad blir gjennomregulert, samtidig som makt og ressurser samles på statlig nivå. Dette skjer i en tid hvor norske kommuner opplever den svakeste kommuneøkonomien på 40 år.

Høyre mener tiden er inne for å flytte makt fra staten og tilbake til lokalsamfunnene og menneskene som bor der. Vi vil prioritere det viktigste først og sørge for at pengene brukes på tjenester som betyr mest i folks hverdag og la folk beholde mer av sine egne penger.

Mindre til staten, og mer til der folk bor

Kommunene er grunnmuren for den norske velferden. Det er i kommunene vi møter fellesskapet fra før fødsel til behovet for omsorg i livets siste fase. Når stadig flere kommuner sliter med å få økonomien til å gå rundt, er det behov for strukturelle grep som sikrer at pengene forblir der folk bor og ikke sentraliseres til statlig nivå.

I dag ser vi at kommuner med ansvar for grunnleggende tjenester og lovpålagte oppgaver opplever at utgiftene øker raskere enn inntektene. Høyre vil derfor i større grad belønne kommuner som jobber for effektiv tjenesteproduksjon og en bærekraftig befolkningssammensetning, fremfor dagens system som i hovedsak vektlegger utgiftsutjevning mellom kommunene.

Samtidig har nye utfordringer vokst frem, særlig i og rundt de større byene. Økt ungdomskriminalitet, kombinert med andre levekårsutfordringer og flere ufinansierte, lovpålagte oppgaver, legger et betydelig press på kommunene. Høyre mener det er avgjørende å gi kommunene både handlingsrom, verktøy og ressurser til å møte disse utfordringene på en målrettet og effektiv måte.

Høyre vil:

- slå sammen flere av landets kommuner for å sikre at ressursene brukes på tjenester fremfor byråkrati
- la kommunene beholde en andel av selskapsskatten
- gjennomgå øremerkede tilskudd og gjøre flere av disse til frie inntekter
- kommunene skal beholde mer av sine egne skatteinntekter fra innbyggerne
- innføre et inntektssystem som bedre ivaretar storbykommuners og vekstkommuners særskilte utfordringer

- innføre et regionalpolitisk tilskudd eller andre økonomiske ordninger for kommuner med særskilte levekårsutfordringer
- Innføre økning i statlige tilskudd til finansiering av BPA, og bruker samme beregningsgrunnlag. Kommuner skal få bedre veiledning til å tolke regelverket likt

Bevare og modernisere selveierdemokratiet

Selveierdemokratiet har vært en bærebjelke i den norske samfunnsmodellen i over 70 år. Omtrent 80 prosent av nordmenn eier i dag sin egen bolig. Likevel er denne modellen under økende press, og boligdrømmen blir stadig vanskeligere å realisere – særlig for unge, enslige og førstegangskjøpere.

Det bygges i dag for få nye boliger, spesielt i og rundt de store byene. Reguleringstempoet holder ikke tritt med befolkningsveksten, noe som bidrar til et stadig sterkere press i boligmarkedet. Samtidig har høyere rente og økte byggekostnader forverret situasjonen ytterligere. Nye anslag peker på at boligprisene kan øke med opptil 30 prosent de neste tre årene, og bringe norske byer nærmere prisnivåene vi ser i internasjonale storbyer. Det vil heve stigen ytterligere.

Høyre tror på et samfunn med muligheter for alle. Dette gjelder også i boligmarkedet. For at disse mulighetene skal være reelle er vi nødt til å bevare og modernisere selveierdemokratiet. Det innebærer færre statlige krav og reguleringer, og en politikk som legger til rette for at det bygges flere boliger, raskere og til en lavere kostnad.

Høyre vil:

- innføre et hurtigspor for ombygging fra næring til boligformål og redusere dokumentavgiften for slike tiltak
- Fjerne hele dokumentavgiften for førstegangskjøpere
- gjennomgå alle krav som stilles til boligutbygging for å forenkle og fjerne krav som fører til økte kostnader per boenhet
- Legge til rette for flere leiligheter i alternative boformer, for eksempel etter modell av OBOS Eierkollektiv
- fjerne et plannivå i plan og bygningsloven
- heve terskelen for statlige og fylkeskommunale myndigheters rett til å gi innsigelser. Det skal brukes i vesentlige saker – når nasjonale og regionale interesser står på spill
- ta i bruk kunstig intelligens til å effektivisere reguleringsprosesser og kutte saksbehandlingstid
- prioritere i samferdselsprosjekter som bidrar til å redusere pendlerveien til de store byene for å redusere presset på boligmarkedet
- tillate mer næring utenfor knutepunktene
- bruke mer klassisk arkitektur i nye utbygginger
- Kommuner skal fremdeles ha myndighet til å gi dispensasjoner i strandsonen
- det skal kunne gjøres flere mindre endringer på egne bygg uten å søke

Rent og trygt vann uten gebyrsjokk

I generasjoner har vi i Norge hatt den luksusen å kunne skru på kranen og få rent drikkevann, og la brukt vann forsvinne uten bekymring. Dette tar vi ofte som en selvfølge. Under føttene våre ligger imidlertid et omfattende system av rør og anlegg som mange steder er gammelt, nedslitt og dårlig tilpasset både dagens og fremtidens krav. Konsekvensene ser vi allerede i form av utslipp til elver og fjorder.

Vann- og avløpstjenestene finansieres av innbyggerne selv gjennom selvkostprinsippet. Når anleggene må oppgraderes, er det husholdningene som betaler regningen. Ifølge Norsk Vann kan gebyrene øke med om lag 535 milliarder kroner, tilsvarende nær 160 prosent per husholdning. Skal vi unngå et kraftig gebyrsjokk, må vi ta i bruk bedre og mer kostnadseffektive løsninger.

I dag løser kommunene disse oppgavene på svært ulike måter, med forskjellige standarder og særordninger. Dette gjør innkjøp, drift og vedlikehold unødvendig kostbart. Manglende samarbeid mellom kommuner som kunne etablert felles anlegg, bidrar ytterligere til økte avgifter for innbyggerne.

Høyre vil:

- gjennomgå selvkost som finansieringsmodell for vann- og avløpssektoren med mål om å holde gebyrene så lave som mulig
- utarbeide statlige støtteordninger som investeringsstøtte, rentefrie lån eller andre økonomiske incentiver for kommuner som samarbeider om bygging av nye vannverk, renseanlegg og/eller ledningsnett.
- lage en felles standard for avløpsnettet for å redusere kostnader og byråkrati
- forenkle regelverket for etablering og drift av marine nyttehager, både for privatpersoner og næringslivet
- vurdere om det er nødvendig å kreve konsesjonstillatelse for etablering av mindre, private fjordhager

Mer frihet til enkeltmennesket

Høyre mener at enkeltmennesket er best skikket til å ta beslutninger om sitt eget liv. Likevel har staten over tid innført stadig flere lover og regler som begrenser folks mulighet til å forme sin egen hverdag. Mange av disse reguleringene er utdaterte og bidrar i dag først og fremst til mindre fleksibilitet og unødvendig byråkrati.

Staten har i dag mange utfordringer den må løse. Når folk går på kino, eller hvilken dekor restauranter bruker burde ikke være noen den bruker tid på. Høyre vil derfor gjennomføre en frihetsreform som flytter makt fra staten og tilbake til enkeltmennesket, og gir folk større muligheter i hverdagen.

Høyre vil:

- la kommunene selv bestemme om de vil ha søndagsåpne butikker, og avskaffe begrensingen på 100 kvadratmeter
- tillate pils i park
- tillate kinovisninger, forestillinger og idrettsarrangementer før kl. 13:00 på søndager
- tillate alkoholreklame på skjenkesteder
- tillate private pokerspill
- fjerne de særegne lukketidene i butikk på dagen før helligdager

- at butikkene må kunne selge alkohol i hele sin ordinære åpningstid på hverdager og lørdager

Akershus Høyre

19. Framtid i Vestland

Vestland har store naturressursar, sterke bedrifter, framifrå kompetansemiljø og ikkje minst samfunnsengasjerte og tiltaksame innbyggjarar. Alt dette gjev grunnlag for berekraftig vekst og ein forsterka posisjon som den fremste eksport- og verdiskapingsregionen i Norge. Nøkkelen til suksess ligg i stabile attraktive rammevilkår for bedrifter, utvida handlingsrom i kommunane og tillit og støtte til enkeltpersonar som vil ut i arbeidslivet eller skapa si eiga bedrift.

Regjeringa har lagt fram «Plan for Norge 2025 – 29» med generelle mål og stort sett sjølvsegte tiltak. Vestland fortener noko betre. Vestland treng ein ny, konkret politikk som byggjer på våre fortrinn og svarar på våre behov.

Kunnskap og grundige utgreiingar må liggja til grunn for politiske prosessar og avgjerder. Det vil gje legitimitet i saker der ulike interesser står mot kvarandre eller det er høgt konfliktnivå.

Vestland har ikkje sterk nok prioritet frå Ap-regjeringa og deira støtteparti. Vestland Høgre ser det difor som viktigare enn nokon gong før å jobba for Vestland sine interesser, som og er til fordel for heile landet.

Når det er vekst i Vestland er det vekst i Noreg!

Innbyggjarane må ha tryggleik for arbeid, økonomi og bustad, Arbeid skal løna seg, i ein enklare kvardag med større økonomisk handlefridom og lettare tilgang til bustadmarknaden.

Høgre vil:

- Støtta skattereform som favoriserer arbeid og investeringar i arbeidsplassar.
- Ha tiltak som gjer det enklare for unge å koma inn på arbeidsmarknaden, blant anna med fleire deltidsstillingar og mellombelse tilsetjingar.
- Ta initiativ til ein ny sjukelønnsreform i tett samarbeid med partane i arbeidslivet.
- Få fleire av dei som står utanfor arbeid og utdanning inn i jobb eller utdanning.
- Leggje til rette for ein variert og marknadsstyrt bustadbygging i kommunane, gjennom kommunale og regionale planar, med tilgjengelige areal, rask sakshandsaming og ulike boligtypar.
- Ha enklare og raskare planprossar men større handlingsrom for kommunane og færre mulegheiter for motsegner frå stat og fylkeskommune, og gjera det lettare å få dispensasjon frå eksisterande planar.
- Arbeide for at marint vern av Sognefjorden vert stoppa.
- Ha eit samfunn for alle aldrar, der alle generasjonar har plass, respekt og medverknad.
- Jobbe for at flere kan stå lengre i arbeid, og gjøre det mer attraktivt for eldre å delta i arbeidslivet.
- Prioritera utdanning, med tanke på kvalitet, jobbmulegheiter, gjennomføring og inkludering.

- Gjøre det enklere for unge å finne seg et sted å bo, blant annet ved å videreutvikle ordningen med leie-til-eie og innføre et «fast-track» for regulering av studentboliger.
- Gi skattelette til alle, blant annet gjennom å øke frikortgrensen og innføre et eget skattefradrag for alle i arbeid.
- Øke inntekts- og formuesgrensen i Lånekassen.
- Satse på velferdsteknologi for både hjemmeboende eldre og sykehjemsbeboere.
- At fleire statlege arbeidsplassar og etatar vert flytta ut av Oslo til Vestland.
- Gjennomgå og lette på importvernet.
- Utrede konsekvensene av, og reformere hele Nav systemet.

Vekstkraftige bedrifter og bransjar

Vestland må styrkja sin posisjon som det fremste verdiskapings- og eksport fylket i Norge. Då er ein avhengig av attraktive og konkurransedyktige produkt og marknadstilgang. Bedriftene må ha tilgang på kapital, kompetanse, kraft og areal. Det politiske ansvaret er å levera på sine ansvarsområde og å leggja til rette for at bedrifter og gründerar har rammevilkår for å investere og starta aktivitet. Vestland må ha tydeleg politikk for bransjar som er og blir viktige i regionen; olje- og gass, industri, fiskeri og havbruk, landbruk, reiseliv, handel, tenesteyting og kraftproduksjon.

Høgre vil:

- Ha ein offentleg sektor med auka fokus på kjerneoppgåver, med færre pålegg og reguleringar og større handlingsrom for enkeltpersonar og bedrifter.
- Søkja tett samarbeid med EU, om marknad, forskning og finansiering av omstillingsprogram, og påverka utforminga av nye krav og reguleringar.
- Ha meir næringsretta forskning med basis i Vestland sine institusjonar og i samarbeid med aktuelle bedrifter.
- Ha arealforvaltning som sikrar areal til bustader, infrastruktur, næringsutvikling og energiproduksjon samtidig som ein tek omsyn til natur og biologisk mangfald.
- Ha faktagrunnlag og gode prosessar for å ta forsvarleg avgjerder når det er målkonfliktar og der ulike omsyn står mot kvarandre.
- Vidareføra ei sterk olje- og gassnæring som verdiskapar og teknologiutviklar.
- Gje opning for ny kraft både frå vatn, vind, sol og kjernekraft, slik at det blir nok kraft, med tilstrekkeleg effekt, og til pris som sikrar investeringar og omstilling i industrien.
- At vertskommunane har avklara og stabile fordelar knytt til eksisterande anlegg, nye anlegg og oppgradering av kraftverk.
- Setja ambisiøse mål om grøn omstilling, avkarbonisering, elektrifisering, utsleppskutt og næringsutvikling, og leggja til rette for å realisera Grøn region Vestland der næringslivet kan sikra finansiering av investeringar.
- Utvikla reiseliv som sterkare heilårsnæring i Vestland, med tilgjengelege attraksjonar og aktivitetar.
- Styrkja samarbeidet mellom reiselivsnæringa, landbruket og kultur om mattilbod og opplevingar.
- Ha transportløyser som er attraktive for både gjester og innbyggjarar.
- Ha lokalt forankra besøksforvaltning som både løyser utfordringar med besøkspress og opnar for vekst der dette er ønskeleg og forsvarleg, med kombinasjon av krav til berekraft og lønsemd.
- Sikra matforsyning og beredskap med ei sterk havbruksnæring.
- Stimulera produksjon og omsetning av lokal mat og drikke.
- Utvikla sjømatnæringa, med berekraftig vekst.

- Ha sterkare insentiv til oppdrettsnæringa til å investera i meir berekraftige produksjonsløyser for å få bukt med luseproblematikken og møta krav til betre miljø generelt.
- Leggja til rette for å styrkja Bergen sin nasjonale og internasjonale posisjon innan næring, tenesteyting og forskning.
- Ha sterke regionale sentra for handel og tenesteyting.
- Utvide grensen for alkoholholdige drikkevarer i dagligvarebutikker.
- Sørge for at kommunene har tilstrekkelig virkemidler til å regulere og håndtere ulempene ved turisme, for eksempel ulovlig korttidsutleie.
- Gi kommunene større handlingsrom til å definere områder som typisk turiststed.
- Styrke rekrutteringen av jenter til fiskeri- og havbruk gjennom de vidaregåande skolene.

Infrastruktur for vekstkraft

Vestland er avhengig av gode og trygge vegar, og anna infrastruktur. Det er no store etterslep i vedlikehald og nye investeringar. Det ramar både innbyggjarane og næringslivet.

Høgre vil:

- At store riksvegprosjekt i Vestland vert realisert raskt i tråd med Høyres alternative NTP 2025-2036.
- At staten sikrar betre finansiering av fylkesvegar og ferjeavløysingsprosjekt.
- At det vert laga ein konkret opptrappingsplan for vedlikehald- og rassikring av fylkesvegar, med mål om å redusere heile etterslepet i løpet av ein 20-årsperiode.
- Sjå på tiltak og regelendringar som sikrar raskare framdrift og meir for pengane.
- Leggja til rette for samfinansiering mellom fylkeskommune, kommunar og private verksemdar for å fremja og realisera viktige samferdsels- og infrastrukturtiltak.
- Ha gode og effektive kollektivtilbod, der kravet om kapasitet og frekvens står i første rekkje.
- Ha raskare utbygging av kraftnettet for å sikra viktige investeringar og omstilling i industrien.
- Ha telekommunikasjon og digitale system som fremjar konkurransekraft og attraktive lokalsamfunn.
- Ha nødvendig støtte til å byggja ut mobilnettet med tilfredsstillande signalstyrke.
- At den statlege nøkkelen for fordeling av midlar til fylkesvegar vert gjennomgått, med mål om ei meir rettferdig fordeling mellom fylka.
- Prioritere rassikring på rasutsette områder, og gjennomføre utbetringar på smale og utrygge vegstreknningar raskare.
- Styrkje ferjetilbodet med fleire og meir føreseielege avgangar.
- Sikre god infrastruktur og effektive transportforbindelser mellom by og bygd, i form av bil og/eller kollektivtransport.
- Prioritere fullføring av fergefri E39 og fullstendig rassikring og utbedring av E16 Bergen-Voss.

Forsvarsløft – tryggleik og fridom

Vestland har ein sentral plass i forsvaret av Norge, og må få den nødvendige delen av framtidige investeringar. Vestland har og bedrifter som kan levera og vedlikehalda forsvarsmateriell.

Høgre vil

- Ha sterkare fokus på beredskap og tryggleik for innbyggjarar og samfunnskritisk infrastruktur.
- Fremja evne og vilje til motstand under krig og konflikt.

- Sikre tilstrekkelig luftvern
- Støtta forsvarsinvesteringar og leggja til rette for at bedrifter i Vestland kan delta.
- Byggja på Vestland sine sterke maritime verdikjeder og sikra oppdrag, som framtidig vedlikehald av fregattar.
- At tryggleik og handtering av truslar og mogleg konflikt må bli sentralt i all planlegging.
- At kommunikasjon og transport for militære føremål, og behova til det sivile samfunnet, er avgjerande for utbygging og utvikling av all kritisk infrastruktur.
- At politiet for nok ressursar til å ta sitt samfunnsansvar, tilgjengeleg i heile fylket med tilfredsstilland responstid.
- Snu Regjeringa sin feilslåtte politikk der dei nyttar knappe ressursar på å gjenopna nedlagde politibbygg. Folk vert tryggare med fleire politifolk - ikkje av fleire tomme politibbygg.
- Politiet får nok midlar til å gjennomføre sitt samfunnsansvar. Politiet skal vere tilgjengeleg i heile fylket med tilfredsstillande responstid

Vestland Høyre

20. Innvandring

Norge er et internasjonalt orientert land som tar stort solidarisk ansvar i en verden med store utfordringer. Norge har et stort bistandsbudsjett, særlig i forhold til folketall. Samtidig er vi et lite land med tillitsbasert samfunn.

I dette tusenåret har vi tatt imot store grupper fra fjerne og nære områder og kulturer. De siste årene har Norge tatt imot 100 000 ukrainere som har søkt om kollektiv beskyttelse, og om lag 90 000 har fått innvilget beskyttelse. Kapasiteten til å integrere folk som kommer til Norge er under press og Høyre vil nå prioritere folk fra våre nærområder for innvandring, og fjernområder for bistand/nødhjelp.

I 2023 ble det tatt inn 14 446 personer på familiegjennforening til Norge. I 2022 var antallet 16 845. Dette er et vesentlig antall. Dette er innvandrere som har kommet for å bli i landet, mens Ukrainere etter planen skal returnere når det er fred.

Høyre ser den samlede innvandringen under ett, fordi vi skal integrere de som skal være her på en god måte, uavhengig av hvilket hjemmelsgrunnlag som danner grunnlag for opphold i landet vårt på. Målet i integreringen må være deltakelse i arbeids- og samfunnslivet.

For å sikre legitimiteten til innvandringssystemet er det behov for justeringer.

Høyre vil:

- Skjerpe vilkårene for å få statsborgerskap. Det må stilles krav om fast arbeid og integrering i det norske samfunnet. Hovedregelen er at man skal forsørge seg selv, og de man har forsørgeransvar for, innen 5 år. Kriminell aktivitet skal alltid ha negative konsekvenser for oppholdsstatus.
- legge bedre til rette for at flere personer med kortere opphold i Norge, kan vende tilbake til opprinnelseslandet dersom det oppstår fred/stabilitet over tid. Dette kan lettes med et visum som kan aktiveres dersom situasjonen i opprinnelseslandet endrer seg vesentlig innen 5 år etter vedtak om utreise fra Norge for dem som har hatt lovlig opphold her.
- revidere regelverket knyttet til familiegjennforening for å sikre en mer bærekraftig innvandringspolitikk. Kravene til blant annet økonomisk selvforsørgelse og

dokumentasjon må skjerpes. Det må gjøres en revidering av regelverket knyttet til gjenforening med barn og unge der barnets beste skal veies svært tungt. Den som søker om familiegjenforening må dokumentere stabil inntekt, bolig og språkopplæring, slik at familien klarer seg uten offentlig støtte. Det bør også vurderes om det skal settes et krav om botid for den norske statsborgeren ved slike søknader. Vi vil også utvikle den gjenforentes mulighet til å hente annen familie, da vi mener at retten til familieliv er oppfylt med egen kjernefamilie.

- Bruke handlingsrommet i Schengen- og EØS-regelverket for å utvise og sende ut borgere som ikke underholder seg selv eller driver med uønsket aktivitet, i en langt større grad enn i dag.
- Fjerne hinder og uhensiktsmessige lange prosesser for oppholds- og arbeidstillatelse.
- Ha et hurtigspor for etterspurt arbeidskraft fra 3. land med maks 14 dagers saksbehandling.
- Innføre en utvidet fadderordning for innvandrerbarn på alle trinn i barne- og ungdomsskolen.

Vestfold Høyre

21. Mer lokalt ansvar

Innledning

Høyre mener tiden er inne for helhetlig reform som sikrer alle innbyggere likeverdige tjenestetilbud på tvers av kommunegrenser og samtidig gir kommunene reelt selvstyre, økonomisk frihet og styrket lokaldemokrati.

At alle norske borgere har de samme rettighetene betyr ikke nødvendigvis at alle har krav på nøyaktig like tjenester. Høyre har tillit til at lokale folkevalgte og kommunene selv kan finne de beste lokale løsningene på en rekke områder. For at det skal være mulig må den statlige detaljstyringen reduseres kraftig.

Det er ikke mulig å nå målene om likeverdige, gode og effektive tjenester og styrket lokaldemokrati innenfor rammen av dagens kommunestruktur. Selv om man lykkes med å dempe regelpresset mot kommunene vil det fortsatt være behov for statlig styring på en rekke områder, blant annet på grunn av forpliktelser som følger av EØS-avtalen og internasjonale menneskerettigheter.

Kommunene sliter med å håndtere oppgaver som krever spesialiserte og tverrfaglige fagmiljøer, slik som barnevern, rus og psykiatri, hvor feil kan gå ut over de som trenger kommunen aller mest. Også arealplanlegging utgjør en stor utfordring, hvor feil eller uenighet med statsforvalteren fører til utdaterte planer, innsigelser, meklingsprosesser, stort behov for å innvilge dispensasjoner, klageprosesser og stadig nye runder med saksbehandling. Disse utfordringene vil ikke forsvinne selv om man lykkes med å redusere regelpresset og den statlige styringen betydelig.

Generalistkommuneprinsippet innebærer at samtlige kommuner som regel skal ha samme ansvar og oppgaver. Kombinasjonen av stadig økt spesialisering i samfunnet, kvalifikasjonskrav

og -forventinger på ulike fagområder og mange små kommuner som sliter med å rekruttere riktig og nok kompetanse, er en alvorlig utfordring som må løses med politikk. Kommunene må enten være store nok til å kunne løse oppgavene selv, inngå formaliserte samarbeid med andre kommuner for å løse oppgavene i fellesskap eller flytte ansvaret for enkelte oppgaver til andre kommuner.

Høyre foreslår en kombinasjon mellom struktur- og oppgavereform, hvor målet er at alle kommuner skal være i stand til å levere tjenestene som innbyggere har krav på. Samtidig mener Troms Høyre at generalistkommuneprinsippet må vike, inntil dette målet er nådd. Det vil for eksempel kunne innebære å åpne for å flytte enkelte oppgaver bort fra kommuner som ikke er i stand til å oppfylle sitt ansvar, til en større kommune i samme region. En slik løsning åpner for lokale tilpasninger og ivaretar prinsippene om rettssikkerhet og likeverdige tjenestetilbud.

Høyre vil:

1. Styrk lokaldemokratiet og reduser statlig detaljstyring

- Arbeide for en reform som gir kommunene større frihet til å prioritere og organisere tjenester ut fra lokale behov.
- Begrense statsforvalterens innsigelsesrett og sikre at nye lovpålagte oppgaver alltid følges av tilstrekkelig finansiering.
- Utarbeide en systematisk oversikt over statlig regelpress og redusere detaljregulering til fordel for rammelovgivning.
- Innføre et lovråd som skal sikre uavhengig forhåndskontroll av lovforslag som berører kommesektoren, og at alle nye regler som innebærer statlig detaljstyring skal vedtas med solnedgangsklausuler, som innebærer at loven/forskriften automatisk opphører etter en viss tid, for å sikre at regelverket evalueres.

2. Gjennomfør en kommunereform for robuste og bærekraftige kommuner

- Arbeide for en nasjonal kommunereform med færre og mer robuste kommuner.
- Åpne for at generalistkommuneprinsipper må vike ved å innføre differensiert oppgavefordeling der det er nødvendig for å sikre likeverdige tjenestetilbud.
- Avvikle fylkeskommunen og overføre oppgavene til kommunene eller staten.

3. Legg til rette for innovasjon og lokal tilpasning

- Utvide forsøksloven og gi rom for frikommuneforsøk med mål om mindre regelstyring, mer innovasjon og bedre tjenester.

Mål

- Likeverdige og gode tjenester for alle innbyggere.
- Sterkere lokaldemokrati med reelt selvstyre.
- Effektive kommuner med tilstrekkelig kompetanse og økonomisk handlingsrom.

Troms Høyre

22. Norges sikkerhetspolitiske førstelinje

Verden har endret seg, og med den må norsk nordområdepolitikk endres. Nord-Norge er ikke lenger bare et distriktspolitisk prosjekt; det er NATOs nordlige flanke og Europas port til Arktis. I møte med et aggressivt Russland og et endret globalt trusselbilde, er sivil tilstedeværelse i nord vår viktigste suverenitetshevdelse. Nordområdene er stort, og Finnmark er spydspissen.

Nordområdene må prioriteres i utbygging av elementær og samfunnskritisk infrastruktur som kraftlinjer, havner, luftfart og veier. Industri- og kraftløftet er sentralt i den fremtidige utviklingen, og forplikter regjeringen i å sørge for tilstrekkelig kraft i Finnmark som vil gi flere muligheter i hele Nord-Norge. Like viktig er at man gjør Norges viktigste sikkerhetspolitiske og strategiske ansvarsområde til mulighetenes rike for innbyggeren.

Uten folk, ingen beredskap. Uten næringsliv, ingen folk. Oppbyggingen av forsvaret krever en oppbygging av et sterkt sivilsamfunn. Dagens regjering har møtt den demografiske krisen i nord med utredninger og passivitet, mens pilene peker nedover. Høyre mener tiden for småjusteringer er forbi. Vi må tørre å bruke sterkere virkemidler for å snu flyttestrømmen, utløse investeringslyst, si ja til næringslivet og bygge robuste samfunn som trykker hele Norge.

Et sterkt Nord-Norge handler om nasjonal trygghet og resiliens, teknologisk lederskap og innovasjon og europeisk forsyningsikkerhet.

1. Bosetting er sikkerhetspolitikk: Finnmarksløftet

Forsvaret av Norge starter i Finnmark. Et avfolket grenseområde er et sikkerhetspolitisk vakuum vi ikke kan tillate. De særskilte tiltakene i Nord-Troms og Finnmark (innsatssonen) har ikke ført til ytterligere befolkningsvekst i forhold til sammenlignbare kommuner utenfor innsatssonen. Folk er forskjellig, og det beste tiltaket for at enkeltmennesker skal kunne realisere sine drømmer er at man får mer frihet og muligheter. Enkeltmennesket må få bestemme mer over sitt eget liv, og man må i større grad kompensere for høye levekostnader i nordområdene.

Folk i nordområdene må ha bedre mobilitet. Med de avstandene som er i nordområdene er fly det samme som buss. Det må legges bedre til rette for kommersiell drift for flyselskapene.

Høyre vil innføre en egen "Finnmarksskatt" som skiller seg vesentlig fra resten av landet. Det skal lønne seg betraktelig mer å jobbe og skape verdier i den skarpe enden av Norge enn noe annet sted. Dette er en nødvendig investering i nasjonal sikkerhet. Vi skal sikre at null arbeidsgiveravgiften er en konkurransefordel for bedriftene som er i Nordområdene, og ikke et incentiv for pendling fra sør til nord.

Mennesker er forskjellig, og derfor må innretningen i tiltakene i Nordområdene være næringsnøytrale og mer innrettet mot de ulike valgene folk tar i livet. Det skal være enklere og friere å bo i Nordområdene.

2. Fra råvareleverandør til teknologileder som bygger resiliens

Nord-Norge skal være ledende på teknologi som løser morgendagens utfordringer. Krigen i Ukraina har vist at droner og autonomi er avgjørende for moderne forsvar. Finnmark har med sine enorme arealer, krevende klimatiske forhold og nærhet til strategiske interesseområder, unike fortrinn for å bli et globalt tyngdepunkt for ubemannet teknologi.

Ved å koble sivile teknologimiljøer med Forsvarets operative behov ved grensen, bygger vi en komplett verdikjede i nord. Dette skaper høyteknologiske arbeidsplasser og styrker totalforsvaret gjennom prosjektet "Arctic Guardian".

Vi må tilpasse oss, lære og utvikle nye løsninger som respons på en endret virkelighet. Vi må koble eksisterende strukturer som Barentssekretariatet og den nye «Beredskapshub Øst-Finnmark», og eventuelt andre relevante institusjoner, for å jobbe helhetlig med et oppdrag som fokuserer på resiliensutvikling over grensene i Nordområdene. Dette vil bidra til å sikre samarbeid, entreprenørskap og innovasjon i hele regionen sammen med våre allierte.

3. Europas grønne batteri og matfat

Europa skriker etter energi, kritiske mineraler og trygg mat. Norge har et ansvar for å sikre europeisk industriell autonomi. Nord-Norge har ressursene. Høyre vil være garantisten for at disse ressursene utvinnes til glede for lokalsamfunnene og nasjonen. Vi skal realisere mineralpotensialet som er kritisk for det grønne skiftet gjennom raskere prosesser ("fast-track"), og vi skal tillate vekst i havbruksnæringen.

Mangelen på nettkapasitet er det største hindret for dagens og morgendagens industri. Det er en sikkerhetspolitisk risiko at 420-kV-linjen til Øst-Finnmark tar for lang tid. Lofoten og Vesterålen er i samme situasjon. Det må garanteres en fremtidsrettet nettutbygging i Nordområdene som er basert på utnyttelse av Nordområdenes naturgitte fordeler som vil gi vekst. Nettutbyggingen må være forut behovet, og sikre både utvikling og forsyningssikkerhet.

Store deler av Nordområdene er bundet opp av vern, nasjonale føringer og sektorinteresser. Dette rammer ikke bare næringslivet – men også sivil bruk av areal, som boligbygging, infrastruktur og lokalsamfunnsutvikling. Kommuner opplever at Statsforvalterens føringer og motstridende hensyn gjør prosessene tidkrevende og uforutsigbare.

Reindrift og samisk kultur er viktige deler av identiteten i Nordområdene, men de må kunne eksistere side om side med annen nærings- og samfunnsutvikling. Uten balanse mellom hensynene mister Nordområdene både arbeidsplasser, bosetting og investeringsvilje.

Høyre vil:

Gjennomføre et historisk skatteløft for Finnmark og Nord-Troms ("Finnmarksløftet"):

- **Kontinuerlig evaluere innsatssonen** og benchmarke mot kontrollsoner for å sikre tiltak som gir varig positiv effekt for folk og næringsliv.
- **Vesentlig lavere personskatt:** Innføre en skattesats på alminnelig inntekt som ligger markant under nivået i resten av landet, slik at den disponible inntekten for husholdningene øker betraktelig.
- **Utrede fjerning av formuesskatten lokalt:** Fjerne formuesskatten for personer bosatt i sonen for å stoppe kapitalflukt og mobilisere privat kapital til lokale investeringer og arbeidsplasser.
- **Nye løsninger for bedriftene:** Utrede redusert selskapsskatt og skattefradrag på investeringer for bedrifter med hovedkontor og reell verdiskaping i innsatssonen, for å tiltrekke nye kompetansesarbeidsplasser utenfor råvarenæringene.
- **Utrede momsfristak ved boligbygging** og etableringstilskudd for unge.
- **Fjerne flyplassavgifter på lufthavner** med kommersielle ruter i Finnmark.

Bygge Nord-Norge som nasjonalt senter for droneteknologi og beredskap:

- Legge til rette for en helhetlig satsing på **forskning, utvikling, produksjon, testing, øving og innovasjon av droner i Finnmark.**
- Etablere "**Arctic Guardian**" – en nasjonal satsing der Forsvaret, Politiet og Kystvakten samlokaliserte drift og vedlikehold av droner i nord.
- Utnytte de unike testmulighetene og kompetansemiljøene i landsdelen, fra Andøya til Porsanger, for å utvikle teknologi som fungerer under arktiske forhold.
- koble eksisterende strukturer som Barentssekretariatet og den nye «Beredskapshub Øst-Finnmark», og eventuelt andre relevante institusjoner, for å jobbe helhetlig med et oppdrag som fokuserer på resiliensutvikling over grensene i Nordområdene

Europas grønne batteri og matfat

- **Styrke det lokale selvstyret i arealforvaltningen:** Kommunene i Nordområdene må få reell innflytelse over sine egne utviklingsmuligheter. Arealpolitikken må moderniseres slik at den sikrer mer utvikling og statsforvalterens rolle må endres fra kontroll til vekstmotor.
- **Legge til rette for sameksistens:** Nordområdene er stort. Utgangspunktet må være vekst for alle. Mellom reindrift og annen næringsvirksomhet, med tydeligere og mer forutsigbare prosesser.
- **Forsterket samferdselsinfrastruktur:** Prioritere en kraftig opprusting av kritisk samferdselsinfrastruktur i nord. Vi må sikre at veier, havner og jernbane har kapasitet til å håndtere både økt militær mobilitet og transport av sjømat og varer til markedene.
- **Kritiske mineraler:** Innføre "fast-track" for konsesjonsbehandling av mineraler som er kritiske for europeisk forsyningssikkerhet, og fullfinansiere NGUs kartlegging av Nord-Norge.
- **Kraft til vekst:** Si ja til mer fornybar kraftproduksjon i nord, inkludert vindkraft på land der kommunene ønsker det, for å sikre nok energi til både elektrifisering og ny industri.
- **Garantere nettkapasitet for fremtiden:** Nettkapasiteten må styrkes kraftig og gå raskere. Det må vurderes statlig plan og bruk av sikkerhetsloven for å sikre hurtigere behandling. Energiloven må endres fra å være reaktiv basert på dagens behov, til proaktiv som ser sammenheng mellom forsyningssikkerhet og fremtidens behov.

Et sterkt Høyre tar ansvar for helheten. Ved å gjøre det attraktivt å bo og investere i Nord-Norge, bygger vi ikke bare landsdelen – vi sikrer nasjonen.

Finnmark Høyre

23. Ny bolig- og omsorgsmodell i Norge

Bakgrunn

Norge står overfor en betydelig demografisk endring der andelen eldre øker kraftig de kommende tiårene. Dagens omsorgsmodell, med sterk vekt på institusjonsbaserte løsninger som sykehjem, vil være både økonomisk og kapasitetsmessig krevende å videreføre i samme omfang.

Ny boligmodell for eldre

Eldre må gis mulighet til å bo i tilpassede leiligheter hele livet, også når behovet for pleie og omsorg øker. Helse- og omsorgstjenester skal leveres i hjemmet, og boligene må organiseres der det passer lokalt i aldersvennlige områder med fellesarealer og sosiale møteplasser. Erfaringer

og analyser viser at denne modellen kan redusere behovet for sykehjemsplasser, gi mer effektiv tjenesteyting, utsette behovet for institusjonsplass og bidra til mer bærekraftig kommuneøkonomi over tid. Dette styrker trygghet, selvstendighet og livskvalitet, samtidig som ressursene brukes mer effektivt.

Høyre vil:

- Staten tilpasser lovverk og finansieringsordninger, herunder Husbankens lån og tilskudd for å stimulere til bygging av tilgjengelige og livsløpsvennlige boliger.
- Det må etableres tydelige juridiske skiller mellom bolig og omsorg for å sikre forutsigbarhet og økt privat investeringsvilje.
- Regjeringen må stimulere kommunene til å legge tilrette for aktiv og målrettet arealplanlegging for aldersvennlige boligområder med en kombinasjon av private boliger og fellesfunksjoner
- Det må legges til rette for private eie- og leiemodeller, der private utbyggere bygger og eier boligene, mens kommunen har ansvar for nødvendige helse- og omsorgstjenester.
- Omsorgstjenester skal ytes etter individuelle vedtak, fremfor drift av hele boligkomplekser.
- Helse- og omsorgstjenestene må i større grad organiseres slik at også omfattende pleie kan gis i beboerens egen bolig.
- Klare ansvarsforhold for drift av fellesarealer og servicetilbud, også der boligene eies eller leies privat.

Senior Høyres Landsforbund

24. Resolusjon om å avvikle Innlandet fylkeskommune

Høyre har for sesjonen 2025-26 fremmet forslag i Stortinget om å gjennomgå fylkeskommunenes oppgaver og i løpet av 2026 foreslå hvordan disse kan fordeles til kommune eller stat. Med andre ord skal fylkeskommunen legges ned.

Offentlig sektor må organiseres slik at innbyggerne får best mulig tjenester, slik at administrasjon og byråkrati effektiviseres og offentlig pengebruk reduseres.

Dagens organisering med tre forvaltningsnivåer i kommune, fylke og stat gir for store utfordringer med å gi et helhetlig og effektivt velferdstilbud til innbyggerne. Fylkeskommunen har de siste 15 årene vært gjennom flere reformforsøk, med sikte på å gjøre den til et mer relevant politisk styringsnivå. Dette har ikke gitt tilfredsstillende resultater. Derfor bør arbeidet nå handle om å flytte oppgaver bort fra fylkeskommunen og raskest mulig avvikle den som forvaltningsnivå i Norge.

Fylkeskommunen utgjør for mye administrasjon, uten at gevinsten ved sterkere koordinering er tilstrekkelig. Fylkestingsvalgene har de siste 30 årene hatt under 60 prosent valgdeltakelse, lavere enn både kommune- og stortingsvalg. Det viser at fylkeskommunen i liten grad engasjerer folk.

Skoleløpet for elevene er i dag 13 år med ansvaret for grunnskolen hos kommunene og videregående skole hos fylkeskommunen. De øvrige tjenestene rundt elevene håndteres ulikt,

da ansvaret for skolehelsetjenesten blir liggende til den kommunen hvor den videregående skolen er lokalisert da elevene starter i videregående opplæring. Denne endringen og ulikheten i ansvaret for de samme elevene medfører en dårligere mulighet for en helhetlig og sammenhengende oppfølging av elevene gjennom hele det 13-årige skoleløpet.

Det bør derfor påbegynnes en gjennomgang av fylkeskommunens oppgaver, med sikte på at fylkeskommunen kan avvikles innen få år. Oppgavene bør i størst mulig grad flyttes nærmere innbyggerne, ved at de overtas av kommunen. Noen vil være best håndtert i regionale samarbeid mellom kommuner som tilhører en bo- og arbeidsregion, mens andre bør overtas av staten. Det er en målsetning at tjenester og oppgaver som kan løses lokalt, blir løst lokalt.

Det er også en utfordring at mange kommuner er for små. En forutsetning for å kunne legge ned fylkeskommunen er færre og større kommuner. Fremtidens kommuner må bli friere, pålegges færre unødvendige oppgaver, normer og regler og det administrative omfanget må reduseres. Kommunene må bestemme mer over egne penger og beholde mer av sine egne inntekter. Øremerkede tilskudd må gjøres om til frie inntekter. Innlandet Høyre vil bygge sterke regionssentre, noe som vil komme hele den nye kommunen til gode.

Hverken fylkeskommunen eller kommuner kan slås sammen over natten over hele landet. Det krever forsvarlig utredning, uttesting og oppgavefordeling. Innlandet Høyre mener Innlandet fylkeskommune egner seg bra som en av de første fylkeskommunene som kan gjennomgå en nedleggelse sammen med kommunesammenslåinger. Denne prosessen kan fungere som en pilot for resten av landet.

Høyre vil:

- At Innlandet meldes som pilot-region for den første nedleggelsen av en fylkeskommune
- Ta initiativ til å igangsette prosesser med kommunesammenslåinger i Innlandet med sikte på å redusere antallet betydelig.
- Redusere antallet lovpålagte oppgaver, normer og pålegg for kommunene og gjøre om øremerkede tilskudd til frie inntekter.
- Styrke regionssentrene i alle regioner i Innlandet

Innlandet Høyre

Næring

25. Lokaldemokratiet må styre utviklingen i egen kommune

Finnmark Høyre er samlet til årsmøte i Hammerfest. Samme dag tar over 70 aksjonister fra hele landet seg inn på gruveanlegget i Repparfjord.

Når Finnmark Høyre samler alle lokallagene, er det for å meisle ut ny politikk. Lokalt selvstyre, der kommunens innbyggere skal få større rett til å bygge sin egen kommune, er en grunnpilar for Høyre.

Hammerfest kommune sitt lokaldemokrati har sagt ja til utvinning av mineraler, ja til Nussir. Når Hammerfest igjen er valgt som den fremste kamparena for aksjonister fra hele landet, der de går

til ulovlige aksjoner for å stanse den næringsutviklingen lokaldemokratiet har valgt, da støtter Finnmark Høyre Hammerfest sitt lokaldemokrati.

Høyre vil:

- Finnmark Høyre forventer at politiet sikrer området raskt.
- Finnmark Høyre vil løfte saken i Fylkestinget å be om støtte for lokaldemokratiets rett til å styre egen kommune.
- Finnmark er avhengig av ny næringsaktivitet, dette er særlig viktig gitt den sikkerhetspolitiske situasjonen. Finnmark Høyre forventer at næringsminister Cecilie Myrseth raskt kommer på banen for å sikre at Finnmark fortsatt kan være et fylke med ny næringsutvikling.

Finnmark Høyre

26. Norge trenger en ny helhetlig og bærekraftig strategi for datasentre

Bakgrunn

Etableringen av datasentre i Norge har på kort tid økt kraftig, uten at det foreligger en samlet og langsiktig strategi. Det er i dag rundt 70 datasentre i drift, og etableringene skjer i stor grad på initiativ fra utenlandske selskaper. Bransjen omtaler selv virksomheten som en eksportindustri, der gevinsten i hovedsak tilfaller utenlandske eiere, mens Norge legger til rette gjennom tilgang på rimelig, fornybar kraft og nye utbygginger både på land og til havs.

Dersom utviklingen fortsetter uten styring, kan Norge stå overfor et stort behov for subsidiert, uregulerbar energiproduksjon, ytterligere naturinngrep, økt press på kraftsystemet og økte strømpriser for husholdninger og alt annet næringsliv. Det finnes per i dag ingen helhetlig vurdering av Norges reelle behov for dataprosessering, eller hvilke konsekvenser internasjonalt etterspørselsdrevet datasentervekst vil ha for kraftforsyning, natur, økonomi og lokalsamfunn.

For å sikre nasjonale interesser, ansvarlig energibruk og bærekraftige beslutninger trengs en overordnet strategi og en pause i videre etableringer inntil denne foreligger.

Nødvendige forutsetninger for en ny strategi

1. Utarbeide et nasjonalt behovsestimat

Stortinget bes sørge for å gjennomføre en grundig og uavhengig vurdering av Norges eget fremtidige behov for dataprosessering. Dagens anslag, som NVEs estimat på 7 TWh innen 2040, fremstår utilstrekkelig når enkeltprosjekter, som Googles datasenter i Skien, kan bruke tilsvarende mengder alene.

2. Kreve en helhetlig konsekvensutredning for datasentre utover nasjonalt behov

Stortinget bes igangsette en omfattende konsekvensutredning før videre etableringer som går utover Norges egne behov. Utredningen skal kartlegge:

- behov for ny uregulerbar kraftproduksjon,
- omfanget av naturinngrep,
- direkte og indirekte subsidiebehov,
- virkninger for strømpris og nettleie

- faren for redusert verdiskaping og velferd på grunn av dyrere energi til andre næringer og husholdninger

3. Innføre midlertidig pause i nye datasenterkonsesjoner

Stortinget vedtar en nasjonal pause for nye datasenteretableringer inntil punkt 1 og 2 er ferdigstilt og en samlet strategi er vedtatt.

4. Innføre krav om reell og forpliktende utnyttelse av spillvarme

Stortinget pålegger at nye datasentre kun kan få konsesjon dersom minst 50 % av spillvarmen kan dokumenteres utnyttet, eksempelvis til fjernvarme, veksthus eller oppdrettsanlegg. Kravet om kun å utrede spillvarme erstattes med bindende krav om faktisk utnyttelse, for å unngå store utslipp av oppvarmet vann i fjorder og vassdrag.

5. Utrede potensialet for små, desentraliserte datasentre

Stortinget bes igangsette en utredning av løsninger med mindre, lokalt integrerte datasentre som kan kobles til eksisterende varmesystemer og næringsvirksomhet, slik som prosjektene på Jæren, Ulven i Oslo og Ullandhaug i Stavanger.

6. Avklare beslutningsansvar for store datasenterinvesteringer

Stortinget bes vurdere om dagens beslutningsstruktur, der små kommuner alene avgjør etablering av svært kraftkrevende datasentre med store nasjonale konsekvenser, er hensiktsmessig. Alternative modeller for statlig eller regionalt medansvar skal utredes.

Stavanger Høyre

27. Trøndelag – Norges teknologihovedsete

Trøndelag har alle forutsetninger for å bli Norges teknologihovedsete. Regionen huser noen av landets sterkeste kunnskaps- og forskningsmiljøer gjennom NTNU, SINTEF og Ocean Space Centre, og har allerede fostret internasjonalt ledende teknologiselskaper innen halvlederteknologi, maritim teknologi, fintech og autonome systemer. Med Trondheimsfjorden som maritim testarena og et tett samspill mellom forskning, næringsliv og offentlig sektor, har Trøndelag et unikt konkurransefortrinn. I tillegg har Trøndelag sterk høyteknologisk industriell kompetanse innen automatisert produksjon, avansert sveising og material- og strukturteknologi. Dette er teknologiske kapasiteter som er strategisk viktige både for grønn industriutvikling, energieffektiv produksjon og nasjonal beredskap.

Likevel ser vi at for få teknologiselskaper lykkes med å vokse seg store og skalere internasjonalt fra regionen. Dette skyldes ikke mangel på ideer eller kompetanse, men politiske rammevilkår som gjør det mindre attraktivt å investere, eie og bygge bedrifter i Norge. Arbeiderparti-regjeringens formuesskatt på arbeidende kapital, høye utbytteskatter og en uforutsigbar exit-skatt svekker norske gründere og eiere, og gir utenlandske selskaper et konkurransefortrinn. Samtidig er tilgangen på risikokapital og erfarne vekstmiljøer betydelig svakere i Trøndelag enn i Oslo og ledende internasjonale teknologiklynger.

Høyre mener at verdiskaping skjer best når mennesker får frihet til å skape, investere og lykkes – og beholde mer av verdiene de bygger. Skal Trøndelag ta en nasjonal lederrolle innen teknologi, må politikken i større grad støtte opp under gründere, investorer og bedrifter som vil vokse.

Høyre vil:

- Gjøre Trøndelag til Norges teknologihovedsete, gjennom en målrettet og næringsvennlig satsing på innovasjon, digitalisering og kommersialisering av forskning.
- Jobbe for at det innen 2030 er doblet antallet børsnotert teknologibedrifter fra Trøndelag.
- Videreutvikle Trøndelag som ledende region for industriell teknologi, automatisert produksjon og material- og strukturteknologi, i tett samspill mellom industri og forskningsmiljøer.
- Ha som mål å få en enhjørning, fra Trøndelag innen 2031.
- Etablere en regional veksthub for gründere og investorer, som samler kapital, kompetanse og nettverk – og gjør Trøndelag mer attraktivt for oppstarts- og vekstselskaper.
- Sikre bedre tilgang på kapital til vekstbedrifter, ved å styrke regionale fond, gi tydelige skatteinsentiver for private investeringer, og koble trønderske selskaper tettere på nasjonale ordninger som utløser privat kapital.
- Forbedre skattesystemet for gründere og eiere, ved å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital, redusere utbytte- og exit-skatt, og åpne for at statlige fond i større grad kan investere i nye og voksende teknologiselskaper.
- Bruke offentlig sektor som pilotkunde for ny teknologi, særlig i kommunale helse- og omsorgstjenester, der målet er mindre dobbelt dokumentasjon og mer tid til pasient og bruker.
- Styrke kompetanse og vekstkultur i regionen, gjennom å tiltrekke erfarne vekstledere og internasjonale talenter, utvikle akselerator- og scaleup-programmer, og bruke offentlig sektor og trøndersk industri som pilotkunder for ny teknologi.
- Satse offensivt på fremtidens teknologier, som kunstig intelligens, kvanteteknologi, autonome systemer og romteknologi og avansert industriell produksjon og materialteknologi, der Trøndelag allerede har sterke fag- og industrimiljøer.
- Utnytte regionens naturgitte og industrielle fortrinn, blant annet Trondheimsfjorden som testarena, Ocean Space Centre og sterke hav- og industrimiljøer, og legge til rette for regulatoriske sandkasser innen blant annet havvind, karbonfangst og autonome fartøy.

Trøndelag har kunnskapen, talentene og teknologimiljøene som trengs. Med en tydelig Høyrepolitikk for verdiskaping, lavere skatter og sterkere privat eierskap, kan vi sørge for at fremtidens teknologibedrifter etableres, vokser og blir værende i regionen. Trøndelag Høyre vil tenke større – og gjøre Trøndelag til Norges teknologihovedsete.

Trøndelag Høyre

Transport og kommunikasjon

28. Et moderne samferdselsløft for Nordland – trygghet, beredskap og tilstedeværelse i nord

Nordland er et fylke med store avstander, krevende klima og topografi, og et næringsliv som er helt avhengig av sikre og effektive transportårer. Veier, jernbane og luftfart er ryggraden som holder fylket sammen. De binder folk, varer og tjenester til resten av landet og til verden, og utgjør samtidig en sentral del av Norges beredskap og forsvarsevne.

Etterslep og sårbarhet

Transportnettet i Nordland er ikke tilpasset dagens behov og krav til sikkerhet, beredskap og utvikling. Vedlikeholdsetterslepet under dagens regjering er enormt, og når trafikken øker og klimaet blir mer krevende, blir svakhetene enda tydeligere. Mange veier er smale, rasutsatte og uoversiktlige. Jernbanene i nord er sårbar og preget av teknisk aldring, ustabile forbindelser og for lite materiell. Kapasiteten er sprengt på både Ofotbanen og Nordlandsbanen. Det er behov for sterk og tydelig satsning.

Dette rammer ikke bare transport og fremkommelighet, men også beredskap, forsvar og samfunnssikkerhet. Når en vei stenges eller jernbanen stopper, påvirkes ikke bare hverdagen til folk, det påvirker også vår evne til å reagere raskt i kriser, styrke forsyningslinjer og sikre militær mobilitet.

Beredskap og tilstedeværelse i nord

Samferdsel i Nordland handler ikke lenger bare om framkommelighet. Det handler om nasjonal trygghet, beredskap og tilstedeværelse. Nordland er porten til Arktis og et strategisk bindeledd mellom øst – vest og sør – nord, mellom Norge og våre allierte.

I en tid med økende geopolitiske spenninger og et mer krevende sikkerhetsbilde, må Norge sikre at forsvaret og våre allierte kan forflytte styrker, utstyr og forskytninger raskt og trygt gjennom landsdelen. Uten et sterkt transportnett i Nordland svekkes ikke bare sivil beredskap, men også vår militære tilstedeværelse og evne til å håndtere kriser og konflikter.

Moderne veier, robust jernbane og et pålitelig luftfartsnett er derfor like viktig som forsvarsinvesteringer. Sivil infrastruktur er en del av totalforsvaret. Når vi investerer i samferdsel i Nordland, investeringer vi samtidig i forsvarsevne, avskrekking og trygghet for hele Norge.

Svakheter som må løses

Dagens transportsystem i Nordland har betydelige svakheter som hemmer utvikling, sikkerhet og beredskap. Veinettet er på å mange steder smalt, svingete og rasutsatt, ofte uten tilfredsstillende rassikring, drenering eller midtstripe. Flere strekninger har ikke fått nødvendig oppdatering på flere tiår, og mangelen på vedlikehold går direkte utover både trafiksikkerhet, næringstransport og samfunnsberedskap.

Ofotbanen frakter 60 % av den totale tonnasje på norsk jernbane, og kritisk for transport av sjømat og mineraler ut i verden og for vareflyt og forsyningssikkerhet til Nord. Da er det avgjørende for NATOs sikkerhet at dobbeltspor kommer på plass og at logistikken i og rundt Narvik styrkes for å håndtere både sivile og militære transporter.

Nordlandsbanen omtales som den største suksessen for gods på bane i Norge i nyere tid, hvor trafikken er doblet på tre år. Nordlandsbanen knytter sammen nord og sør – en forbindelse som bidrar til økonomisk vekst, utvikling og forsvarsevne med hensyn til fremføring materiell og personell. Nordlandsbanen, har for liten reservekapasitet på lokomotiver og vogner, og ett enkelt havari kan lamme store deler av trafikken. Dette gjør både sivil og militær transport sårbar og reduserer fleksibiliteten ved kriser.

Og innen luftfarten er utfordringene betydelige. Kortbanenettet og FOT-rutene utgjør en kritisk del av både transport- og beredskapssystemet i Nord-Norge, men står under økende press. Forslag om nedleggelser eller redusert drift på mindre flyplasser svekker beredskapen og mobiliteten i distriktene.

Transportstopp i Nordland kan i dag bety at samfunnskritiske varer og tjenester ikke kommer frem, at helseberedskap svekkes, og at forsvaret får redusert operasjonsevne i en krisesituasjon. Denne sårbarheten kan ikke løses med midlertidige tiltak, men krever langsiktige og målrettede investeringer i infrastruktur og beredskap.

Høyre vil:

- At staten tar et større ansvar for samfunnskritiske investeringer i samferdsel i Nordland. Store prosjekter må fullfinansieres, ikke deles opp i små etapper som skyves langt inn i framtiden.
- At beredskap og forsvar skal være en sentral faktor i prioriteringen av alle samferdselsprosjekter i Nord-Norge.
- At transportårer for styrker og allierte moderniseres og vedlikeholdes slik at mobilitet i krise og konflikt er sikret.
- At jernbanene moderniseres og sikres mot driftsstans, med reservekapasitet og en kriseplan for stabil drift.
- At kortbanenettet og FOT-rutene bevares og styrkes som del av totalberedskapen og forsvarsevnen.
- Kollektivsystemet i distriktet består av FOT-ruter, ferger, hurtigbåter og buss. Dette må sees på under ett for å sikre god mobilitet og god samfunnsøkonomisk nytte, og koordineres mellom forvaltningsnivåer.
- At klimatilpasning og rassikring prioriteres langt høyere enn i dag, ettersom ekstremvær og flom øker risikoen for at viktige transportårer stenges.
- At staten øker finansieringen til fylkeskommunen for å sikre raskere gjennomføring av veiprosjekter.
- At lokale bompengeprojekter ikke påfører befolkningen urimelig belastning.
- At Nordland skal ha et transportsystem som både ivaretar verdiskaping og forsvarsevne – og som sikrer norsk tilstedeværelse i nord for kommende generasjoner.

Nordland Høyre

29. Fullføring av E18 Vestkorridoren er avgjørende for beredskap, miljø og verdiskaping

E18 gjennom Asker og Bærum er en av Norges viktigste transportårer og samtidig en av de mest trafikkerte og sårbare veistrekningene i landet, med om lag 90 000 kjøretøy i døgnet gjennom

tettbygde boligområder. Veien er en nasjonal flaskehals for person- og næringstransport, en betydelig kilde til støy og forurensning for over 17 000 innbyggere, og en kritisk del av samfunnets beredskap og totalforsvar.

I Totalforsvarsåret er det nødvendig å understreke betydningen av E18 Vestkorridoren som kritisk infrastruktur. Dagens løsning er sårbar for ulykker og hendelser, mangler robuste alternative traséer og er lite tilpasset dagens og framtidens beredskapsbehov. En enkelt hendelse kan lamme trafikken vest for Oslo, med store konsekvenser for nødetater, forsyningslinjer og næringstransport.

Sårbarheten er ytterligere forsterket etter at regjeringen har besluttet å stenge ett kjørefelt på E18 for sambruk. Dette har redusert kapasiteten på en sentral europavei og flyttet trafikk over på det lokale veinettet, der skolebarn, syklist og gående i større grad utsettes for utrygge trafikksituasjoner. Dette understreker behovet for helhetlige og varige løsninger, ikke midlertidige tiltak som svekker trafiksikkerhet og beredskap.

Ny E18 Vestkorridoren er også et miljø- og byutviklingsprosjekt. Ved å legge veien i tunnel gjennom Sandvika og Asker sentrum kan støy og forurensning reduseres betydelig, kollektivtrafikken få bedre fremkommelighet, og arealer frigjøres til byutvikling, gange og sykkel. Prosjektet har høy egenfinansiering gjennom bompenger og midler fra Oslopakke 3, og gir stor samfunnsnytte per statlig krone.

Høyre vil:

- at det avsettes planleggingsmidler til E18 Vestkorridoren i kommende statsbudsjett
- arbeide for at hele E18 Vestkorridoren (Lysaker–Drengsrud) inngår i neste Nasjonal transportplan
- prioritere E18 etappe II (Ramstadsletta–Nesbru) for gjennomføring når etappe I nærmer seg ferdigstillelse
- prioritere E18 etappe III (Nesbru–Drengsrud) for videre planlegging og regulering
- legge til grunn at E18 Vestkorridoren er kritisk infrastruktur for beredskap, trafiksikkerhet og verdiskaping

Akershus Høyre

30. Fylkesvegane må rustast opp!

Fylkesvegane bind landet saman. Dei gjer det mogleg for folk, varer og næringsliv å forflytte seg trygt og effektivt. Gode vegar kortar ned avstanden til kundane og legg til rette for næringsverksemd i heile landet. Dessverre er mange av fylkesvegane i svært dårleg stand.

Over heile landet finst det fylkesvegar som sårt treng oppgraderingar. Mange vegar er sterkt rasutsette eller manglar heilt naudsynt vedlikehald. Fylkesvegane er òg særleg utsette for alvorlege trafikkulukker. Dei siste åra har risikoen for alvorlege ulukker vore nesten dobbelt så høg som på riksvegane. I 2023 slo Riksrevisjonen fast at om lag 30 personar kvart år har mista livet dei siste ti åra som følgje av dårleg vegstandard. Dette kan ikkje halde fram.

NAF anslår at det samla vedlikehaldsetterslepet på fylkesvegane er på kring 170 milliardar kroner. Av dette utgjer 108 milliardar kroner vedlikehaldsetterslep, medan 62 milliardar kroner gjeld skredsikring. Etterslepet varierer betydeleg mellom fylka, og det er behov for ein gjennomgang av korleis midlane kan fordelast mest mogleg rettferdig.

Støre-regjeringa har dei siste fire åra konsekvent nedprioritert samferdsle. Dette gjeld òg fylkesvegane. Høgre har i sine alternative budsjett løyvd meir pengar til fylkesvegar enn regjeringa. Likevel er det behov for ein eigen opptrappingsplan, slik at etterslepet systematisk kan reduserast dei komande åra. Vi kan ikkje overlate dårlege og utrygge vegar til neste generasjon.

Høgre vil:

- Ha ein konkret opptrappingsplan for opprusting av fylkesvegane med mål om å ta igjen etterslepet på vedlikehald og rassikring i løpet av dei neste 20 åra.
- Gjennomgå fordelingsnøkkelen for tildeling av midlar til fylkesvegar, med mål om å sikre ei meir rettferdig ordning mellom fylka.

Kari Sofie Bjørnsen, Erlend Svardal Bøe, Amalie Gunnufsen, Margret Hagerup, Trond Helleland, Erlend Larsen, Anne Kristine Linnestad, Mari Holm Lønseth, Anna Molberg, Tage Pettersen, Helene Røsholt, Aleksander Stokkebø, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik.

31. Veier er avgjørende – nå er det Trøndelag sin tur!

Trøndelag har for dårlig fremdrift i viktige samferdselsprosjekter, og det satses for lite på vedlikehold og utbedring av trønderske veier. Høyre krever umiddelbar politisk handling for å sikre bedre fremdrift, styring og kontroll med statlige midler brukt til E6-utbyggingen i Trøndelag. Forsinkelser, prisvekst og entreprenørkonflikter gir store konsekvenser. Det er urimelig at Trøndelag skal rammes av en regjering som bare prater, ikke handler. Vi har en E6 som strekker seg gjennom hele fylket fra nord til sør. Dessverre er planene og ambisjonene så små at det hindrer utvikling og trygg ferdsel i fylket vårt. En sammenhengende moderne E6 med motorveistandard gjennom Trøndelag er også av stor viktighet for næringslivet og samfunnslivet i fylkene nord for oss.

Trøndelag Høyre mener at god samferdsel er en forutsetning for verdiskaping, bosetting og utvikling i hele fylket. Vi forventer derfor at vedtak følges opp med tydelige initiativ og politisk press, og at Høyre nasjonalt fortsetter å være en pådriver for løsninger som gir bedre flyt i trafikken og lavere belastning for innbyggerne.

Fylkeskommunen er fylkets desidert største veieier med ca. 6.400 kilometer fylkesvei. I dette bildet hører også utfordringene med dårlige broer, rasutfordringer og vedlikehold. Det er i realiteten ikke mulig å forhindre et forfall av veinettet uten en større statlig investeringspakke. Det er også en utfordring at midler avsatt til rassikring, som i utgangspunktet er små, i for stor grad favoriserer fylker med stein og snørasutfordringer. Trøndelag, som har store kvikkleireutfordringer, tilgodeses i mindre grad i prioriteringene. Denne problemstillingen må adresseres, og vi må endre dette. Raset ved Nesvatnet viste med tydelighet hvorfor nettopp leire er et stort samfunnsproblem.

Høyre vil:

- At E6 gjennom Trøndelag prioriteres og bygges raskt, for å sikre trygge veier og øke samfunnsberedskapen
- At Nye Veier får økonomiske rammer og virkemidler som gjør veiutbyggingen mulig og at en starter med ferdigregulerte strekninger

- At berørte kommuner får mer reell medvirkning tidlig i nye E6-prosjekter, med vekt på lokale behov, miljø og arealbruk
- At bompengeproposisjon for E6 sør revurderes for å sikre en rettferdig bompengebetaling
- At det åpnes for lengre nedbetalingstid på bompengeprosjekter for å redusere bompengebelastningen på enkelte prosjekter
- At bru over Trondheimsfjorden utredes, og at samfunnsøkonomisk effekt for Fosen og Trondheims-området vektlegges
- At det i kommende NTP gjøres en prioritering som gjør at en kan investere mer i fylkesveiene
- At veier som er viktige for militær mobilitet prioriteres i kommende NTP. Dette gjelder statlige og fylkeskommunale veger at midler satt av til ras i statsbudsjett / NTP i større grad hensyntar rasfare som følge av kvikkleire
- Høyre ber regjeringen sørge for at stortingsproposisjoner for store samferdselsprosjekter med åpenbare mangler revideres og deles opp i gjennomførbare delprosjekter med tydeligere prioritering og mer rettferdig finansiering.

Trøndelag Høyre

Utdanning og forskning

32. Bedre vurdering av kunnskap og læring i videregående skole

Stortinget må pålegge videregående skoler å endre eksamensform og standpunktvurdering. Vurdering i videregående skole må måle det KI ikke kan: kritisk tenkning, kreativitet og etisk dømmekraft.

Når kunstig intelligens endrer arbeidsmarkedet, står utdanningssystemet stille. Generativ KI er så god til å etterligne språk at det blir fristende «å sette bort skrivingen», og elevene går glipp av viktig læring.

Språkmodeller kan skrive essays og løse oppgaver på sekunder, og det er ofte vanskelig å vurdere hva som er eget arbeid. Hva tester vi egentlig? Dagens vurderingsformer belønner hukommelse og gjengivelse, ferdigheter som maskiner mestrer bedre enn oss. Skal vi fortsette å late som om hjemmeoppgaver viser elevens kompetanse eller tør vi endre kurs? Kunstig intelligens er ikke en trussel, men en realitet og mulighet. Den utfordrer oss til å tenke nytt om vurdering. Vi trenger mer muntlig vurdering, praktiske oppgaver og refleksjon som viser ekte forståelse. Hvis skolen ikke tilpasser seg, mister vurdering og karakterer sin troverdighet.

Høyre vil:

- gjennomgå og endre eksamen- og standpunkt vurdering i videregående skole for å sikre at elevene blir målt på reell kunnskap og læring.

Møre og Romsdal Høyre

33. Skolegudstjenester bidrar til vår felles kulturarv

Flere kommuner valgte i fjor å avlyse skolegudstjenester. Andre kommuner har innført en ordning hvor foreldre må logge inn med Bank-ID for å godkjenne barnas deltakelse i skolegudstjenesten. Det bør ikke være slik at elever i norsk skole unntaksvis deltar i skolegudstjenester – dette bør være normen.

I avsnitt 1.2 i Overordnet del i læreplanverket står det at «Elevene skal lære å kjenne de verdiene og tradisjonene som bidrar til å samle menneskene i landet. Kristen og humanistisk arv og tradisjon er en viktig del av landets samlede kulturarv (...)». Skolegudstjenester er dermed en viktig, praktisk og fellesskapsdannende aktivitet som det er viktig å slå ring rundt.

Skolegudstjenester er viktig for å opprettholde norsk kulturarv og historie, og bidrar til forståelse av tradisjoner som har vært sentrale i utviklingen av det norske samfunnet. Kunnskap om kristne høytider og verdier gir elevene kulturell kompetanse som er nødvendig for å forstå samfunnet vi lever i, hvordan kulturen har blitt formet over tid og vår historiske bakgrunn.

Verdiene som ofte formidles i skolegudstjenester, som nestekjærlighet, tilgivelse, respekt og omsorg for andre, er universelle verdier som er relevante uavhengig av personlig tro. Når elevene samles til en felles markering, styrkes følelsen av tilhørighet, og elevene lærer om fellesskap og gode verdier.

I dag har elevene rett til fritak fra skolegudstjenester. Det bør de fortsette å ha. Som samfunn er vi likevel på kollisjonskurs når deltakelse i vår felles kulturarv blir unntaket, i stedet for normen.

Høyre vil:

- At skolegudstjenester tilbys til elevene i våre kommuner
- Opprettholde rett til fritak fra skolegudstjenester på bakgrunn av andre livssyn
- At deltakelse på skolegudstjenester skal være normen, og ikke unntaket

Akershus Høyre

Utenriks og forsvar

34. Et løft for beredskap og samfunnssikkerhet i en ny tid

Norge står i en skjerpet sikkerhetspolitisk situasjon, den mest krevende siden andre verdenskrig. Den liberale og regelbaserte verdensorden er ikke selvsagt lenger. Det gjør nye grep nødvendig for å sikre vår trygghet, demokrati og velferd. Hybride trusler, cyberoperasjoner og sabotasje påvirker Norge. Ny digital teknologi gir muligheter, men også trusler. Klimaendringer og mer ekstremvær gjør samfunnet sårbart.

Et løft for beredskap og samfunnssikkerhet må skje gjennom at staten, kommunene, næringslivet, lag og organisasjoner, frivillige og alle innbyggerne i Norge spiller på lag. Alle har sitt ansvar, men staten har et særskilt ansvar for landets trygghet og sikkerhet. Lokalsamfunn over hele landet er avhengig av at staten gjør sitt slik at man lokalt fra kan bidra til et sterkt totalforsvar.

Sikkerhet i urolige tider

Å bevare vår frihet, selvstendighet og trygghet i en urolig og uforutsigbar verden krever et sterkere totalforsvar, bygd på både militær og sivil beredskap. Vi må styrke forsvaret, politiet og andre beredskapsaktører.

Styrket forsvarsevne er avgjørende for nasjonal trygghet, forpliktelser overfor våre allierte og stabilitet i våre nærområder. Samtidig må politiet, som ryggraden i sivil beredskap, også styrkes, særlig når kriminaliteten samtidig endrer seg. I en tid preget av økt geopolitisk uro og behov for bedre beredskap er det avgjørende at staten går foran som et godt eksempel og ikke fraviker krav som er ment å beskytte sivilbefolkningen i krise og krig.

Høyre vil:

- Følge opp NATOs mål om å bruke minst 5 prosent av BNP på forsvar og sikkerhetsrelaterte utgifter innen 2035, og sikre at midlene brukes på tiltak som reelt bidrar til styrket forsvar og sikkerhet.
- Styrke norsk suverenitetshevdelse på Svalbard innenfor rammene av Svalbardtraktaten.
- At Norge skal utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen å knytte seg enda tettere opp mot EUs sikkerhets- og forsvarspolitik (ESDP).
- Sette politiet, PST og andre beredskapsaktører i stand til å ivareta sine oppdrag i dagens sikkerhetspolitiske situasjon, med nok ressurser og tydelige forventninger.
- Ha konkrete målsettinger for styrking av både sivil og militær beredskap.
- Prioritere oppgradering av kritisk infrastruktur som understøtter militær og sivil beredskap, spesielt strekninger aktualisert av svensk og finsk NATO-medlemskap.
- At statlige byggeprosjekter ikke skal gis dispensasjon fra krav til beredskap. Som for eksempel etablering av tilfluktsrom.

Lokal beredskap bygges i kommunene

Kommunene er innbyggernes nærmeste offentlige myndighet og har en avgjørende rolle i arbeidet med beredskap og samfunnssikkerhet i lokalsamfunn over hele landet. Kommunene er samfunnets førstelinje når naturhendelser, ekstremvær og kriser oppstår. Det må synliggjøres i nasjonalt lovgrunnlag og med finansiering som gjør det mulig å løse beredskapsoppgavene til kommunene. Dette handler om nasjonal sikkerhet, ikke bare om lokal beredskap. Når kriser eller angrep rammer, skal ikke kommunen stå alene.

Høyre vil:

- Tydeliggjøre kommunenes helt sentrale rolle i nasjonalt og lokalt beredskapsarbeid, og sette dem i stand til å utføre oppgavene, både gjennom lov- og regelverk, krav og forventninger, ansvar og tilsyn, ressurser og finansiering.
- Sikre at alle kommuner kan opprettholde livsviktige tjenester når strømmen og nettet forsvinner.

Redusere digital sårbarhet

Kommunene har ansvaret for å beskytte innbyggerne og opprettholde kritiske tjenester som helse, vann, omsorg og trygghet selv når strøm og kommunikasjon bryter sammen. Forsvinner strømmen faller mobilnett, internett og nødkommunikasjon raskt ut og kan forbli nede over lang tid. Digitale løsninger gir nye muligheter, men utfordrer også robustheten i samfunnet vårt.

Svikter strøm og elektronisk kommunikasjon samtidig har mange kommuner verken tekniske eller manuelle løsninger som kan opprettholde grunnleggende drift.

Befolkningen må kunne stole på at lokal og sentral kommunikasjon er operativ, også under uvær med strømbrudd, med trygg, stabil og forutsigbar distribusjon av informasjon til befolkningen. Uvær, sabotasje, angrep og teknisk svikt må kunne håndteres bedre enn i dag.

Høyre vil:

- Sikre at både lokal og sentral kommunikasjon er operativ, også under uvær med strømbrudd, herunder se på mulighetene for at både ny og eksisterende teknologi kan benyttes for økt robusthet og fleksibilitet i myndighetenes informasjon til befolkningen.
- Revidere lover og forskrifter for å skjerpe både offentlige og private aktørers ansvar for å sikre robust infrastruktur, som strøm og elektronisk kommunikasjon, blant annet med skjerpede krav til reservestrøm ved mobilbasestasjoner og kritiske telepunkt.
- Oppdatere krav og bestemmelser i og praktisering av blant annet sivilbeskyttelsesloven til dagens teknologi og sikkerhetspolitiske situasjon.
- Minimumskrav til beredskap som pålegges kommunene, skal fullfinansieres eller medfinansieres av staten gjennom forutsigbare og faste ordninger.

Klima, miljø og natur i endring

Verden står overfor store endringer i klima og miljø. Menneskeskapte klimaendringer merkes nå over hele verden, også i Norge. Økte temperaturer, mer ekstremvær og et naturmangfold under press gjør oss sårbare og truer menneskers liv og helse.

Kommunene skal ha gode tjenester med høy kvalitet og forutsigbare kostnader for innbyggere og næringsliv, og ivareta naturen og miljøet rundt oss. Kommunene skal sikre innbyggerne vann- og avløpstjenester i tråd med krav som nå skjerpes, blant annet gjennom EUs avløpsdirektiv, og betydelige investeringer blir nødvendige i kommunene. Kostnadene til viktig infrastruktur som ivaretar helse, miljø og samfunnssikkerhet, og som kommer av statlige krav, kan ikke skyves over på kommunene og innbyggerne uten statlig medfinansiering og ansvar.

Veterinærvakt er en kritisk beredskapstjeneste for dyrevelferd, mattrygghet, smittevern og landbrukets verdiskaping. Ansvaret for å sikre veterinærvakt ligger hos kommunene. I distriktsområder blir dette sårbart: store avstander, få veterinærer til å dele på vakt, og et vakttilskudd som ikke dekker reelle kostnader. Høyre mener dette er en nasjonal beredskapsoppgave. Staten må ta et ansvar for finansiering og koordinering for å sikre likeverdig tilbud i hele landet.

Høyre vil:

- Sikre både regelverk og ressurser som gjør det mulig for kommunene å tilpasse seg et klima i endring, slik at globale utfordringer kan håndteres også på lokalt nivå.
- At statlige krav som pålegger kommunene økte investeringskostnader, herunder krav som følger av EU-direktiver innen vann og avløp, implementeres på en fleksibel måte godt tilpasset norske forhold og følges opp med statlig finansiering.
- At statlig tilskudd til veterinærvakt holder følge med kostnadsøkningen til tjenesten, slik at kommunene ikke må dekke mellomlegget for å oppnå forsvarlig beredskap, og ha et statlig ansvar for å sikre likeverdig tilgang til akutt dyrehelsehjelp i hele landet

Trøndelag Høyre

35. Et sterkt nord for et trygt Norge

Nordområdene er Norges og NATOs strategiske tyngdepunkt. I en tid med økende geopolitisk spenning og uforutsigbarhet i våre nærområder, må Norge sikre at både det militære og sivile forsvaret i nord står rustet til å møte nye sikkerhetsutfordringer.

Nordland spiller en nøkkelrolle i forsvaret av Norge og i alliert samhandling. Et moderne forsvar krever mer enn bare militær kapasitet – det krever velfungerende infrastruktur, sterke lokalsamfunn, sivilt samarbeid og tydelig politisk prioritering. I møte med et mer krevende sikkerhetsbilde må Norge være en troverdig NATO-alliert og samtidig kunne opprettholde evnen til selvstendig nasjonal beredskap. Sivil beredskap må prioriteres og gjøres robust nok til å støtte opp om NATOs seven baseline requirements.

Forsvarsindustrien er en viktig del av totalforsvaret. Gjennom innovasjon, teknologisk utvikling og produksjonskapasitet bidrar norsk industri til både nasjonal sikkerhet, verdiskaping og beredskap. En målrettet satsing på forsvarsindustri i nord vil styrke både Forsvaret, arbeidsplasser og Norges samlede forsvarevne.

For å styrke Norges sikkerhet og alliansens samlede evne til å håndtere kriser og konflikter, må investeringene i forsvar, beredskap og totalforsvar i nord trappes opp.

Høyre vil:

- Regjeringen må prioritere økte investeringer i Forsvaret i nord, herunder styrking av Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret i regionen.
- Heimevernet i Nord-Norge må tilføres økte ressurser for å sikre lokal tilstedeværelse, hurtig reaksjonsevne og samvirke med sivile aktører.
- Infrastruktur i nord – som havner, flyplasser, vei- og jernbanenett og romhavn, må planlegges og utvikles i tråd med totalforsvarets behov.
- NATO-samarbeidet i nord må videreutvikles gjennom økt alliert tilstedeværelse, felles øvelser og bedre mottakskapasitet for allierte styrker. Det må styrkes militær mobilitet over landegrensene.
- Åpne for permanente NATO-baser på norsk jord og jobb for at det etableres i Nord-Norge.
- Nordland Høyre vil at: Alle norske statsborgere skal gjennomføre førstegangstjeneste for å gjøre dem i stand til å kunne inngå i totalforsvaret.
- Sivil beredskap og krisehåndtering styrkes i tett samarbeid med kommunene, fylkeskommunen og næringslivet, slik at samfunnets samlede motstandskraft øker. Derfor er det viktig å bygge opp kompetanse og kapasitet i kommunene, særlig innen kriseledelse, datasikkerhet og økt overvåking av digitale trusler. Totalforsvaret som konsept må være grunnsteinen i all beredskapsplanlegging.
- Forsvarets utdannings- og kompetansemiljøer i Nord-Norge må videreutvikles for å sikre rekruttering og langsiktig kompetansebygging i regionen. Det må satses mer på befalsutdanning i nord.
- Den norske forsvarsindustrien må styrkes som en integrert del av totalforsvaret, og det må legges til rette for økt industriell og teknologisk utvikling i Nord-Norge gjennom samarbeid mellom Forsvaret, næringslivet og forskningsmiljøer.
- Øke satsingen på å bekjempe hybrid krigføring på norsk jord.
- Konkret øke satsningen på bruk av droneteknologi i Forsvaret.

Nordland Høyre

36. Forsvar og beredskap i nordområdene må styrkes

Den geopolitiske usikkerheten er større enn på mange år. En mer uforutsigbar verden krever mer forutsigbar politikk hjemme. Nordområdene er Norges viktigste strategiske område, og Høyre mener det må tas kraftige grep for å styrke beredskapen her.

Forsvaret må styrkes

Stortinget har vedtatt en enstemmig langtidsplan om forsvaret, som sikrer bred politisk enighet om prioritering av midler til oppbygning av Forsvaret. Det er behov for å justere planen og sørge for at oppbygningen går forttere. Høyre mener det må raskere prosesser for plass for å sikre at vi får på plass vår alles viktigste beredskap, nemlig et sterkt forsvar.

Høyre vil:

- Unnta Forsvarets planer for nye bygg- og anleggsprosjekter fra plan- og bygningsloven og heller etablere raskere prosesser for godkjente planer lokalt
- Sikre at Forsvarsbygg kan realisere prosjekter raskere, gjennom å fjerne unødvendig byråkrati som forsinker oppbygningen og legge til grunn et «godt nok»-prinsipp i nye byggeprosjekter
- Styrke sivilsamfunnene i områder med stor forsvarsaktivitet ved å bygge opp forsvarsindustri, infrastruktur og kompetanse
- Sikre at Forsvarets planer for investeringer er fullfinansiert og om nødvendig fremskynde midler i langtidsplanen
- Vurdere å fjerne alle Norges selvpålagte restriksjoner overfor NATOs militære aktivitet i nordområdene
- Gjennomgå internasjonale konvensjoner og avtaler som Norge har forpliktet seg til for å styrke norsk forsvarsevne

Sivil beredskap er viktig for forsvarsevnen i Norge

God beredskap sikres ikke av Forsvaret alene, men er avhengig av et sterkt sivilsamfunn rundt. Høyre vil peke på at Stortinget har vedtatt at det skal opprettes en tiltakssone for beredskap i Troms og Finnmark og krever at Regjeringen kommer med kraftfulle grep som bidrar til å realisere denne.

Høyre støtter NATOs nye mål om å bruke minst 5% av BNP innen 2035 på forsvar og beredskap. Vi vil bruke 1,5% til en kraftig satsning på sivil beredskap i Norge, og særlig nordområdene. Særlig vil Høyre peke på behovet for større investeringer i infrastruktur som er viktig for militær mobilitet, utbygging av kraft- og bredbånd og gode vilkår for næringsutvikling som grunnsteiner for en styrket sivil beredskap.

Høyre vil:

- Bruke 1,5% av BNP til investeringer i sivil beredskap, og særlig prioritere nordområdene
- Prioritere trygge ferdselsårer og utbygging av infrastruktur som er særlig viktig for forsvar og beredskap
- Iverksett tiltakssonen for beredskap i Troms og Finnmark med sterke tiltak som kan styrke sivil beredskap i nord
- Arbeide for at matberedskap gis høyere prioritet i nasjonal og regional beredskapsplanlegging
- Styrke sivil-militært samarbeid på viktige områder som boligbygging og næringsliv

Svalbard skal utvikles og styrkes

Svalbard sikres best gjennom et levende, norsk familiesamfunn i Longyearbyen. Sivil tilstedeværelse er den fremste garantisten for norsk suverenitet og ivaretagelse av norske interesser. Dette må også kombineres med militær tilstedeværelse i havområdene rundt Svalbard.

Høyre ser med bekymring på at høye levekostnader og mangelfull infrastruktur setter det norske familiesamfunnet under press. Høyre mener det kreves et taktskifte for å innfri NATOs forventninger til sivil motstandsdyktighet. Vi må sikre en infrastruktur som er robust nok til å understøtte all norsk aktivitet gjennom hele krisespekteret – fra en normal hverdag til uforutsette hendelser.

Høyre vil:

- Etablere rammevilkår som gjør det attraktivt å bo og arbeide på Svalbard over tid
- Innføre insentiv som styrker det norske familiesamfunnet, herunder vurdere beboerrabatt på fly og forutsigbare rammer for fastboende og næringsliv
- Gjennomføre nødvendige investeringer i havn, energi, vannforsyning og bolig, slik at Svalbard har akseptabel forsyningssikkerhet
- Sikre at samfunnskritiske funksjoner som det offentlige har ansvar for er dimensjonert og tilpasset de særegne behovene på Svalbard

Troms Høyre

37. Gjeninnføring av sivil verneplikt for styrket beredskap og samfunnssikkerhet

Sivil verneplikt har historisk vært en del av Norges totalforsvar. Ordningen var et alternativ for dem som ikke kunne gjennomføre militærtjeneste. Den sivile verneplikten ble avviklet i 2012 som følge av endrede behov i Forsvaret og omorganisering av tjenestestrukturen.

Norge står nå overfor en mer alvorlig og sammensatt sikkerhetspolitisk situasjon enn på flere tiår. Krig i Europa, økt geopolitisk spenning, hybride trusler, klimaendringer og sårbarhet i kritisk infrastruktur stiller nye krav til nasjonal beredskap og samfunnets motstandskraft. Samtidig er det et grunnleggende prinsipp for Høyre at rettigheter følges av plikter. Et moderne totalforsvar forutsetter at hele samfunnet bidrar.

Samtidig viser undersøkelser at mange unge oppfatter overgangen til arbeidslivet som krevende, og at det kan være vanskelig å få relevant erfaring tidlig. Flere samfunnssektorer, spesielt helse- og omsorgstjenester og oppvekstfeltet, rapporterer i dag om betydelig mangel på arbeidskraft og økt behov for personell med grunnleggende opplæring. I flere land brukes sivile tjenesteordninger til å støtte kritiske samfunnsfunksjoner, styrke beredskapen og gi unge praktisk erfaring som kan være verdifull i møte med arbeidsmarkedet.

Felles tjenesteerfaring – enten militær eller sivil – trekkes også frem som en mulig kilde til sterkere sosial sammenhengs kraft. Ordninger som gir unge anledning til å bidra i ulike deler av samfunnet kan styrke forståelsen av felles ansvar, gi opplevelse av mestring og bygge broer mellom grupper som ellers møtes sjelden.

I en tid med økte trusler mot samfunnets sikkerhet, må flere bidra til fellesskapet – på en målrettet, effektiv og rettferdig måte. Høyre ønsker derfor å gjeninnføre en moderne, målrettet og rettferdig sivil verneplikt som styrker totalforsvaret og nasjonal beredskap, og som samtidig tar hensyn til individets kompetanse, utdanning og livssituasjon.

Høyre vil:

- Gjeninnføre sivil verneplikt som en del av totalforsvaret, med tydelig hjemmel og klare rammer.
- Prioritere bruk av sivil verneplikt innen helse- og omsorgstjenester, beredskap, redningstjeneste, sivilforsvar, kritisk infrastruktur, digital sikkerhet og andre samfunnskritiske funksjoner.
- Sikre at tjenesten er kompetansebasert, slik at den enkelte brukes der vedkommende har størst nytte for samfunnet.
- Legge til rette for at sivil verneplikt kan gjennomføres fleksibelt, herunder som deltids- eller beredskapstjeneste der det er hensiktsmessig.

Akershus Høyre

38. Norges plass i Europa

Høyre mener at Norges forhold til EU er i en tilstand som krever ny politisk avklaring. De siste årene har vist at EØS avtalen alene ikke gir Norge tilstrekkelig innflytelse over beslutninger som har direkte betydning for vår sikkerhet, vårt næringsliv og våre viktigste samfunnsinteresser. EU utvikler seg raskt på områder som energi, klima, teknologi, helse, forsvar og beredskap. Verden og Europa er i endring, og Norge bør delta konstruktivt og bidra i den utviklingen som pågår. Norge står i økende grad på utsiden av prosesser vi i praksis er avhengige av.

Norge følger EUs politikk, og vi betaler et høyt medlemsbidrag gjennom EØS ordningen. Vi bidrar også til å finansiere EUs utvidelser. Samtidig har Norge selv valgt ikke å delta i unionens politiske organer, og står derfor uten en stemme når EU utformer sin politikk. Vi er avhengig av at EU velger å hensynta oss eller at enkeltland taler vår sak.

Det er på tide at Høyre tar en tydelig rolle i Europadebatten. Som et ansvarlig styringsparti må vi legge til grunn at Norges interesser best ivaretas gjennom deltakelse der beslutningene fattes. Å stå utenfor mens EU former rammevilkårene for økonomi og sikkerhet i vår verdensdel, er ikke bærekraftig på lang sikt.

Høyres landsmøte ber om at Høyre arbeider for at Norge går i retning av fullt medlemskap i EU. Dette innebærer å løfte Europa-spørsmålet tydelig i den offentlige debatten, bidra til en bred og faktabasert opplysningsprosess og forberede Norge på et fremtidig veivalg.

Vårt mål er et trygt, stabilt og fremtidsrettet Norge som tar ansvar, deltar aktivt i Europa og har reell innflytelse over beslutninger som former morgendagens samfunn.

Høyre vil:

- Ta en tydeligere og mer aktiv rolle i Europadebatten.
- Bidra til en bred og kunnskapsbasert debatt om Norges forhold til EU.
- Fremheve at EØS avtalen fortsatt er grunnleggende viktig, men at dagens situasjon gjør det nødvendig å søke fullt medlemskap i EU.
- Arbeide for at Norge søker fullt medlemskap i EU så raskt som mulig.

Akershus Høyre

Uttalelser

39. Aldri har det vært viktigere for Norge å bli fullverdig medlem av EU

Starten på 2026 har på ny vist oss hvor usikker verden er. Den sikkerhetspolitiske situasjonen for Europa med et aggressivt Russland, krig i Midtøsten og et USA som tar seg til rette utenfor etablerte internasjonale spilleregler er svært alvorlig.

EU og Norge har i stor grad sammenfallende utenrikspolitikk og har et etablert samarbeid på utenriks- og sikkerhetspolitikk. EU sin rolle er vesentlig for Europas sikkerhet, en rolle som har blitt viktigere i kjølvannet av en mer uforutsigbar utenrikspolitisk linje fra den viktigste NATO-allierte USA.

For norske interessers sikkerhet er det nå viktigere enn noen gang at Norge søker om, og blir tatt opp som fullverdige medlemmer av EU. Det er bare gjennom et fullverdig medlemskap vi kan delta i utformingen av en felles europeisk sikkerhets- og forsvarspolitikk. Samarbeidsavtalen som Norge inngikk med EU i 2024 er ikke bindende, og sikrer ikke våre interesser godt nok.

Innlandet Høyre ber derfor om at regjeringen starter arbeidet med å sikre norsk EU-medlemskap så raskt som mulig.

Innlandet Høyre

40. Dialog framfor detaljstyring

I juni 2024, med revisjon i oktober 2024, vedtok fylkestinget nye skoleregler der blant annet markering av russegrupper med symboler og effekter ikke tillates på skolens område.

Intensjonen var å motvirke ekskludering og legge til rette for en verdig avgangsmarkering etter 13 års skolegang. Med dette vedtaket startet man i feil ende. Man løser ikke utenforskap ved å ta fra ungdommen identitet, fellesskap og ytringsfrihet. Inkludering handler først og fremst om å få flere med, og dette forutsetter at ungdommens erfaringer og perspektiver blir tatt på alvor.

Dagens russ trenger flere trygge arenaer der de kan treffes i felles klasse- og trinnfester der det kan nytes alkohol. Innlandet Høyre mener at Innlandet fylkeskommune i større grad skal

tilrettelegge for slike arrangementer på fylkeskommunale bygg der det kan nytes alkohol. Dette skaper trygge og inkluderende rammer for all russ.

Å skape en inkluderende russetid handler om å samarbeide med russen. Samarbeid om å styrke og videreutvikle plattformer alle kan være med, uavhengig om man er i en russegruppe eller ikke. En bedre russetid skapes gjennom dialog, samarbeid og respekt, ikke gjennom forbud.

Innlandet Høyre mener at videre arbeid med russetiden bør bygge på samarbeid, dialog og gjensidig respekt, med nye løsninger som skaper inkludering sammen med russen.

Innlandet Høyre

41. Framtidens eldreomsorg krever handling nå

Antallet eldre i Norge vil øke kraftig i tiårene som kommer. Perspektivmeldingen viser at utfordringene i eldreomsorgen ikke bare vil vedvare, men forsterkes. Dersom vi skal sikre eldre en trygg, verdig og god alderdom, må vi handle nå, før krisen er et faktum.

Dette handler ikke om å bygge mer institusjon, men om å bruke ressursene smartere. Flere eldre faller mellom to stoler i dag – for friske for sykehjem, men for ensomme eller utrygge til å bo alene. Med mellomløsninger kan vi både styrke livskvalitet, forebygge ensomhet og redusere presset på de mest ressurskrevende tjenestene.

Forebygging

Et viktig utgangspunkt er å legge bedre til rette for god helse blant eldre som bor hjemme, både fysisk og psykisk. Lokale tilbud som felles gåturer, utflukter, møteplasser og organiserte handleturer bidrar til aktivitet, fellesskap og økt livskvalitet. Slike forebyggende tiltak kan redusere ensomhet og sykdom, og gjøre det mulig for flere å bo hjemme lengre.

Samtidig må eldreomsorgen tilby flere og mer fleksible boformer for dem som ikke lenger opplever hjemmet som trygt eller hensiktsmessig, men som heller ikke har behov for institusjonsplass. Overgangen mellom å bo hjemme og heldøgns omsorg må bli mykere, med flere tilrettelagte boliger og bofellesskap som kombinerer trygghet, tilgjengelige tjenester og sosiale møteplasser. Slik kan flere leve selvstendige liv lengre, samtidig som ensomhet forebygges og behovet for mer omfattende omsorg utsettes. Hjemmetjenesten kan bli mer effektiv ved å ha stasjoner på slike omsorgsboliger, istedenfor å kjøre land og strand for å besøke ensomme og (friske eldre).

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi spiller en viktig rolle i dagens og framtidens eldreomsorg. Vi ønsker en økning i testing og innfasing av teknologiske løsninger. Samtidig må man huske at teknologi kan være et nyttig supplement, men aldri en erstatning for menneskelig omsorg.

Heldøgnsomsorg

Når det ikke lenger er mulig eller ønskelig å bo hjemme, må samfunnet kunne tilby et mangfold av gode løsninger – fra tilrettelagte boliger og bofellesskap til sykehjemsplasser og heldøgns omsorg – tilpasset den enkeltes behov.

For å møte behovet fram mot 2030 må det bygges over 2000 nye plasser med heldøgns-omsorg hvert år.

Medarbeidere

Men det aller viktigste i eldreomsorgen er ikke bygg eller teknologi. Det er menneskene. Sykepleiere og helsefagarbeidere er selve bærebjelken i tjenestene. Når man er gammel, syk, redd eller ikke lenger husker hvor man er, hjelper det lite med smarte løsninger og moderne bygg. Da er det én ting som betyr noe - profesjonelle og trygge medarbeidere og rammer.

Bemanningskrise

Skal vi tette dette gapet, må det bli mer attraktivt å utdanne seg og jobbe i helsesektoren. Skal flere velge – og bli værende i – helsesektoren, må vi gjøre det tydelig at samfunnet faktisk verdsetter dem. Tiltak som ekstra stipend under utdanning, bedre lønn etter endt utdanning og styrkede velferdsordninger, for eksempel ekstra ferie, må vurderes for å sikre rekruttering og stabilitet.

Avslutning

Omsorgen for framtidens eldre avgjøres av valgene vi tar nå. Skal vi lykkes med å ta vare på framtidens eldre, må vi sette inn alle tilgjengelige tiltak allerede nå. Den dagen vi står der med flere eldre, lengre ventelister og enda færre fagfolk, da er det for sent.

Troms Høyre

42. Fraværsgrensa skal gi mer læring – ikke stress og mer byråkrati

Fraværsgrensa fungerer når reglene er tydelige, rettferdige og følges opp tett. Ikke når den lar elevene falle fra.

Da Høyre innførte en klar grense på 10 prosent udokumentert fravær, falt fraværet, flere fullførte videregående, og skolene fikk mer ro og forutsigbarhet. Skolen kunne bruke mer tid på læring, og mindre på uro og oppfølging av fravær.

Arbeiderpartiets nye praksis går i motsatt retning. Når fravær først kan dokumenteres etter at 10 prosent er passert, betyr det i realiteten at elever risikerer å få 10 prosent fravær stående på vitnemålet uansett hvilken dokumentasjon de har.

Det vil si at hvis du for eksempel er kronisk syk og mye borte fra skolen, vil du ende opp med 10% fravær på vitnemålet, selv om du ikke kan noe for det. Arbeiderpartiet skyver rett og slett utsatte elever ut av skolen. Det skaper unødvendig stress for elevene og er en urettferdig praksis, som er stikk i strid med målet om at skolen skal bruke tiden på undervisning og riktig oppfølging.

Fraværsgrensa skal ikke være et straffetiltak, men et verktøy for læring. Den må kombinere tydelige krav med ekstra støtte til dem som trenger det mest. Det er nettopp elever som står i fare for å falle utenfor, som skal nås med en god og rettferdig fraværsordning.

Høyre vil reversere regjeringens endringer og gå tilbake til en tydelig fraværsgrense på 10 prosent, og øke til 15% i fag med få skoletimer. Samtidig vil vi sikre tidlig oppfølging fra første fraværssdag og mindre unødvendig papirarbeid for lærerne. Klare regler og tett oppfølging virker.

Vi vil også starte innsatsen tidligere. I ungdomsskolen bør fravær føres systematisk, foresatte varsles ved alt fravær, og skoleeier skal få plikt til å følge opp når en elev passerer 10 prosent. Elever som sliter skal møtes med hjelp og struktur – ikke uforutsigbare regler og mer stress.

Høyre vil ha en fraværsgrense som gir mer læring, ikke mer byråkrati. En skole som løfter elever – ikke en som skyver dem ut.

Troms Høyre

43. Ja til EU, er ja til vår sikkerhet.

Sikkerhetssituasjonen i Nord har dramatisk endret seg på svært kort tid. Der vi i Finnmark lenge snakket om folk til folk samarbeid, så har verden nå våknet til en ny realitet. Den russiske invasjonen av Ukraina, brytningen i samarbeidet mellom USA og Europa truer NATO-alliansen og artikkel 5 i Atlanterhavspakten.

Den internasjonale ordenen etter andre verdenskrigs slutt i 1945 er i ferd med å forsvinne og den dype freden som vi har levd i siden Sovjets fall har tatt slutt. Dette er spesielt alvorlig for et åpent og fritt demokrati som Norge. Når verden ikke lengre er regelstyrt så truer dette mindre nasjoner som Norge. Grensetrekningen i nord kan utfordres og norsk suverenitet kan settes i spill.

Selv om Norge skal ruste opp sitt forsvar, vet vi at det norske forsvaret ikke er dimensjonert for å forsvare Norge alene. Norges militære makt kommer først og fremst i form av et stort og omfattende nettverk av allianser som NATO. Når NATO-alliansen settes i spill trenger vi opplagt mer og sterkere samarbeid i Europa for vår frihet og sikkerhet.

EU har kommet med en rekke tiltak for å bedre forsvarsevnen til Europa. Blant annet finansieringsordningen Security Action for Europe (SAFE). EU er også i gang med tiltak for å sikre økt økonomisk konkurransekraft med Draghi og Letta rapportene.

Vi ser at EU sin utenrikspolitikk blir tydeligere og mer samlet. Nordområdene blir et av de viktigste områdene for stormaktene. Dette ser Brussel, Beijing, Moskva og Washington. I en tid hvor suverent territorium som tilhører Norge utfordres, må vi:

- Høyre vil at Norge skal knyttet seg tett til det Europeiske forsvarssamarbeidet
- Høyre vil at Norge skal styrke det gjensidige forpliktene samarbeidet om en felles markedsunion
- Høyre mener tiden er kommet for en ny debatt om et norsk EU-medlemskap.

Finnmark Høyre

44. Likeverdig hjertebehandling krever politisk handling

Fylkesårsmøtet i Møre og Romsdal Høyre kan ikke akseptere at innbyggere i Møre og Romsdal i dag ikke har et likeverdig tilbud ved akutt hjerteinfarkt. Tall fra regionale gjennomganger viser at om lag 84 % av pasientene ved St. Olavs hospital får PCI innen anbefalt tid, mens kun 28 til 39 % av pasientene fra Møre og Romsdal gjør det, avhengig av sykehus. I stedet blir langt flere tilbudt trombolyse, som i dag regnes som nest beste behandling.

For mange pasienter i Møre og Romsdal innebærer dagens løsning lang reisetid til St Olavs hospital, ofte med lufttransport. I et fylke med krevende geografi og hyppig vær og vind er transporten sårbar. Når minutter kan bli til timer, teller hvert sekund.

Helseprofesjonene avgjør hvordan pasienter behandles, men hvor behandlingstilbudet er tilgjengelig og om det er likeverdig i hele landet, er et politisk ansvar.

Når dagens organisering i Helse Midt-Norge fører til systematiske forskjeller i behandlingstilbudet, må nasjonale myndigheter gripe inn.

Møre og Romsdal Høyre forventer at Høyres stortingsgruppe vil være med å støtte forslag som kommunene på Sunnmøre står samlet bak gjennom Sunnmøre Regionråd:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at de nasjonale retningslinjene for akutt hjerteinfarkt bygger på de faglige, europeiske anbefalingene når det gjelder foretrukket behandling og tidsmål. Stortinget peker på at likeverdig behandling er et bærende prinsipp i spesialisthelsetjenesten, og et PCI-tilbud ved Ålesund sjukehus bør således inngå i det nasjonale PCI-tilbudet. Stortinget ber Regjeringen sørge for at etablering av PCI-tilbud ved Ålesund sjukehus utredes.»

Livet og helsen til innbyggerne i Møre og Romsdal er like mye verdt som i resten av landet.

Møre og Romsdal Høyre

45. Norge må bli medlem i EU

EUs stadig tydeligere skille mellom medlemsland og land utenfor synliggjør kostnadene ved norsk utenforskap.

Høyre mener Norge må søke medlemskap i EU. Høyre mener det er særlig tre forhold som viser behovet for en ny folkeavstemning om EU.

Styrket sikkerhet og beredskap. I en mer urolig verden tas avgjørende beslutninger om energi, teknologi og beredskap i EU. Medlemskap styrker Norges sikkerhet og handlingsrom.

Innflytelse der beslutningene tas. Norge påvirkes fullt ut av EUs politikk, men mangler stemmerett. EU-medlemskap gir oss reell innflytelse i et Europa i rask endring.

Like vilkår for norske arbeidsplasser. EØS er ikke lenger nok når EU skiller tydeligere mellom medlemmer og utenforland. Medlemskap sikrer konkurransekraft, like vilkår og forutsigbarhet for norsk næringsliv.

Norge er tett integrert i Europa, men står uten reell innflytelse. Når rammene for sikkerhet, verdiskaping og beredskap endres raskt, er tiden inne for å gi velgerne muligheten til å ta stilling til fullt EU-medlemskap på nytt.

Oslo Høyre

46. Norges plass er i vesten

Norge står i en geopolitisk brytningstid. Våre alliertes demokratier og selvstyrer utfordres. Den regelstyrte, liberale verdensordenen med et sterkt NATO er truet. Som en småstat med store ressurser må Norge navigere det nye landskapet med tydelige verdier, mål og varsomhet. Dagens situasjon viser at vi i økende grad må styrke samarbeidet med land vi deler interesser med, og føre en restriktiv, men kompromissvillig politikk mot land vi ikke deler interesser med. Dette er ikke tiden for blind idealistisk symbolpolitikk.

President Trumps uttalelser om Grønland er uakseptable. Grønland er et selvstyrt område tett integrert i NATO, med folkerettslig tilknytning til Danmark. USA skal ha en sterk tilstedeværelse i dette området, men ikke på bekostning av Atlanterhavspaktens grunnlag - nemlig landenes suverenitet og sikkerhet. NATOs artikkel 5 har kun blitt benyttet én gang, da alliansens medlemmer beskyttet amerikanske interesser og sikkerhet etter terrorangrepet 11. september 2001. Det var riktig da, og viser at NATO kan fungere godt når alliansepartnerne står sammen. Uttalelsene til Trump underminerer medlemslandenes offer, og setter fremtidens allianse i spill.

Høyre er bekymret for utviklingen i USA. Trump-administrasjonen fører en uforutsigbar utenrikspolitikk som svekker landets lederskap og allianser. Samtidig skal vi huske at det kommer en tid etter Trump. Ideene som ligger til grunn for den amerikanske uavhengighetserklæringen og grunnloven har trukket lange linjer mellom våre to kontinenter og politiske systemer. Norge har et tett historisk, økonomisk, kulturelt og politisk samarbeid med den amerikanske befolkningen som strekker seg langt forbi Pennsylvania Avenue. Det samarbeidet skal vi bevare og bygge videre på.

Enkelte partier på norsk venstreside bruker utviklingen i USA til å svekke tilliten til den norsk-amerikanske alliansen. SV har lenge vært kritiske til forsvarssamarbeidet mellom USA og Norge, og Rødt har gått lengst ved å foreslå å fjerne amerikanske soldater fra Norge. I en tid preget av uro er det derimot viktigere enn noen gang å holde fast ved det lange og forpliktende forholdet vi har til våre allianser. Norge skal særlig stå sammen med våre europeiske venner. Et tett og koordinert samarbeid i Europa styrker vår posisjon i møte med både nye og gamle trusler. En ny og sterkere tilknytningsform til EU og Storbritannia kan ikke lenger vente. Det samme må vi nå vurdere å gjøre med Canada.

Høyre mener Norges sikkerhet og velstand best ivaretas gjennom sterke vestlige allianser. I møte med økt geopolitisk uro må Norge stå fast ved sine forpliktelser og sin plass i det vestlige

fellesskapet. NATO skal ligge fast, alliansen med USA skal ligge fast, og Norge skal fortsette med å samarbeide med land som deler våre interesser.

Ung Høyres Landsforbund

47. Prioriter 420-kV-linjen til Øst-Finnmark!

Det haster med et trygt, fungerende og tilstrekkelig strømnnett i Finnmark. Forsyningssikkerhet for strøm i Finnmark er truet i dag. Høyre aksepterer ikke dagens situasjon.

Høyre er sterkt bekymret for den manglende framdriften i behandlingen av Statnetts konsesjonssøknad på 420 kV-linjen til Varangerbotn. Både Varanger Krafts Nettselskap og Alta Kraftlag har offentlig påpekt at søknaden fra 2021 fortsatt ikke er tatt til behandling, som følge av omfattende tilleggsutredninger krevd av NVE.

Utbyggingen av 420 kV-linjen er avgjørende for samfunnsutvikling, industri, bosetting og Norges strategiske tilstedeværelse i nord. Det er derfor sterkt bekymringsfullt at NVE har bekreftet at nasjonal sikkerhet og geopolitisk betydning ikke inngår som en del av konsesjonsvurderingen.

Denne saken tåler ikke mer stillstand. Finnmark Høyre ber energiministeren sørge for at nødvendige myndigheter prioriterer og legger til rette for at konsesjonssaken for sentralnettet fra Lebesby til Varangerbotn behandles uten unødvendig opphold.

Regjeringen har ved flere anledninger understreket den strategiske betydningen av Øst-Finnmark. Det er nå på tide å følge opp disse ambisjonene med konkrete beslutninger som sikrer utvikling, beredskap og tilstedeværelse i regionen.

Finnmark Høyre

48. Sikkerhet og beredskap. Nordisk styrke i en urolig tid.

Europa står i den mest alvorlige sikkerhetssituasjonen siden andre verdenskrig. Russlands angrep på Ukraina og økende hybridtrusler gjør at Europa må ta større ansvar selv. Høyre setter sikkerhet først.

Med Finland og Sverige i NATO må Norden bygge et sterkere felles forsvar. Høyre vil styrke nordisk samarbeid tett koblet til NATO og sikre at Norge deltar aktivt i regional forsvarsplanlegging, beredskap og beskyttelse av kritisk infrastruktur. Vi må investere mer i overvåkning, ammunisjon, operativ evne og nordområdenes sikkerhet.

Høyre vil styrke nasjonal beredskap – fra kommuner til energiforsyning og matsikkerhet – og møte økende cyber- og påvirkningstrusler med tettere nordisk og alliert koordinering.

Norden er en strategisk nøkkelregion for Europas sikkerhet. Støtten til Ukraina er en nødvendig del av vårt ansvar.

Rogaland Høyre